

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Merilyn Terve
TÖÖJUHENDITE KOGU MEISTERDAMISE ÕMBLEMISOSKUSE ÕPETAMISEKS
4-7AASTASTE LASTEGA
Bakalaureusetöö

Juhendaja: Irja Vaas (MA)

Tartu 2022

Resümee

Tööjuhendite kogu meisterdamise õmblemisoskuse õpetamiseks 4-7aastaste lastega.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli koostada tööjuhendite kogu õmblemise oskuste õpetamiseks 4-7aastastele lastele ning parendada tööjuhendeid vastavalt ekspertide soovitudele. Tööjuhendi loomisel lähtuti koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tööjuhendi loomise põhimõtetest ja varasematest selle teema alastest uurimustest. Uurimus teostati tegevusuuringuna. Koostatud õmblemisoskuste tööjuhendid sobivad ekspertide arvates kasutamiseks lasteaias, kuna need täidavad oma eesmärgi.

Võtmesõnad: *tööjuhendid, õmblemine, meisterdamine, lasteaiad*

Abstract

A collection of work instructions for teaching crafting skills with children aged 4-7.

The aim of this bachelor's thesis was to compile work instructions for teaching all sewing skills to 4-7 year old children and to improve work instructions according to the recommendations of experts. The work manual was created based on the national curriculum of the preschool institution, the principles of creating the work manual and previous research on this topic. The study was conducted as an action study. According to the experts, the prepared sewing skills work instructions are suitable for use in kindergarten because they fulfil their purpose.

Keywords: *work instructions, sewing, crafting, kindergarten*

Sisukord

<i>Resümee</i>	2
<i>Abstract</i>	2
<i>Sissejuhatus</i>	5
TEOREETILINE ÜLEVAADE.....	6
<i>Kunstivaldkond lasteaias</i>	6
<i>Käsitsi õmblemise õpetamine lasteaias</i>	9
<i>Õppematerjalide sh tööjuhendi koostamise põhimõtted</i>	11
<i>Tööjuhendite komplekti loomise etapid</i>	12
<i>Koostatud tööjuhendid</i>	13
METOODIKA.....	14
<i>Valim</i>	14
<i>Andmekogumine</i>	15
<i>Andmeanalüüs</i>	16
TULEMUSED.....	16
<i>Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Kodu”</i>	16
<i>Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Kaunista lille pilt”</i>	18
<i>Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Isetehtud kott”</i>	19
<i>Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Pildile raam”</i>	19
<i>Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Üleloomispiste numbritele”</i>	20
ARUTELU.....	21
<i>Mida arvavad eksperdid tööjuhendite sobivuse kohta õmblemise õpetamisel?</i>	21
<i>Millised on ekspertide arvamused õmblemise tövõtete sobivuse kohta?</i>	22
<i>Milliseid ettepanekuid teevad eksperdid tööjuhendite parendamiseks?</i>	22
<i>Töö praktiline väärtus</i>	23
<i>Uuringu kitsaskohad ja edasised soovitus</i>	24
<i>Tänuõnad</i>	24
<i>Autorsuse kinnitus</i>	24
KASUTATUD KIRJANDUS.....	25
Lisa 1. Näidistöö juhendid.....	27
Lisa 1.1. Tööjuhend nr 1 „Kodu”.....	27
Lisa 1.2. Tööjuhend nr 2 „Kaunista lille pilt”.....	30
Lisa 1.3. Tööjuhend nr 3 „Isetehtud kott”.....	33

Lisa 1.4. Tööjuhend nr 4 „Pildile raam”	37
Lisa 1.5. Tööjuhend nr 5 „Üleloomispiste numbritele”	40
Lisa 2. Tagasiside tööjuhenditele.....	43
Lisa 3. Näide kategooriatest andmetöötlusprogrammis QCMap.....	54
Lisa 4. Näide saadud Exceli tabelist.....	55

Sissejuhatus

Käesolevas töös on tähelepanu all meisterdamise sisuplokis õmblemise oskuse õpetamise käsitlemine lasteaias. Varasemalt on toodud välja, et õpetajad küll koostavad ja kasutavad erinevat teemakohast õppevara, aga ei jaga seda teiste õpetajatega, kuna pole motiveeritud; mitmed valdkonna teemad on õppevaraga katmata (Digitaalse õppevara kontseptsioon, 2015). Õppevarale on olemas nõuded, mille eesmärgiks on, toetada riikliku õppekava ja valdkonnast tulevate õpitulemuste saavutamist. Õppevaraks saab olla õpik, tööraamat, töövihik või ka tööjuhend (Õpikute, töövihikute, tööraamatute..., 2008). Varasemalt tehtud uurimuste tulemusena saab öelda, et õpetajad peavad oluliseks seda, et tööjuhend oleks võimalikult täpne ja tööjuhendist saaks piisavalt infot õpetatava teema kohta (Bendt, 2019). Õpetajad olid peale tööjuhendite kasutamist rohkem motiveeritud erinevaid teemasid kasutama ja katsetama lasteaias. Eriti selliseid teemasid, mida õpetajad polnud varem lasteaias kasutanud ja mille kohta neil olid eelarvamused (Rebane, 2016). Samuti tuli erinevatest uurimustest välja (Tsopp, 2018; Bendt, 2019; Rebane, 2016), et kõige rohkem on kasu tööjuhenditest algajatele õpetajatele.

Varasematel aastatel on keskendutud 6-7aastaste laste loovuse ning loovuse arengu komponentide uurimisele (Bendt, 2019; Pärnpuu, 2019; Innos, 2020). Nende uuringute käigus on valminud meisterdamise loovtööde näidiskomplekt (Bendt, 2019), voolimistehnikas (Pärnpuu, 2019) ning maalimistehnikas tööjuhendid (Innos, 2020). Kõigi eelnevate uuringute eesmärk oli toetada eelkooliealiste laste loovat mõtlemist (Bendt, 2019; Pärnpuu, 2019; Innos, 2020). Nagu eelnevast näha, siis tähelepanuta on jäänud 4-5aastased lapsed. Selles eas toimuvad mootorikas kiired ning märgatavad muutused (Oll, 2009), mis loovad aluse paljudele teistele oskustele, sealhulgas kunstitegevuse edasisele arengule.

Kunstivaldkonna tehnilised oskused koosnevad voolimise, joonistamise, maalimise ja meisterdamise oskustest. Meisterdamise all käsitletakse ka käsitsi õmblemise esmaseid oskusi (Oll, 2009). Käsitsi õmblemine on vana käsitööoskus, mille kaudu väljendatakse oma kultuurilist ja staatuslikku tausta ning seda on kasutatud ka erinevate lugude jutustamiseks. Lisaks riiete õmblemisele andis see ka võimaluse oma käsitööset kaunistada, sest õmblemise pisteid kasutatakse ka tikkimises. Käsitsi õmblemist peetakse väärtuslikumaks, kuna see nõuab rohkem vaeva, kui masinaga õmblemine ning see töö on loominguline ja omanäoline (Alvarez, 2005).

Uuriti 4-5aastaste laste peenmootorika arengut ning selle paranemist käsitsi õmblemistegevuste käigus. Uurimuses said lapsed paberist väljalõigatud pabernukkude

riiete teha erinevate õmbluspistetega mustreid õpetaja juhendamisel. Uurimus viidi läbi kahes lasteaias. Esimeses etapis märgati uuritavatel vähest peenmotoorika paranemist ning teises etapis oli juba peenmotoorika paranenud pooltel uuritavatel. Seega soodustavad õmblemistegevused laste peenmotoorika arengut (Rohmah & Suryadi, 2020).

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) jagunevad õppe- ja kasvatustegevused seitsmeks erinevaks valdkonnaks. Nendest valdkondadest keskendutakse selles töös valdkonnale „Kunst”, kus õpetatakse lastele erinevaid kunsti sisuplokke: kunsti vaatlemine ja vestlused kunstist, tehnilised oskused, kujutamine ja väljendamine ning kujundamine (Oll, 2009). Siin töös käsitletakse tehniliste oskuste sisuplokist meisterdamist ja selle all olevat õmblemistegevust. Meisterdamine on millegi loomine läbi erinevate materjalide (Oll, 2009). Õmblemine on esemete ühendamine ja kaunistamine pistete abil, nõela ja lõnga või niiti kasutades (Alvarez, 2005).

Käesoleva töö uurimisprobleemiks on, tuginedes varasematele koostatud tööjuhenditele, ei ole teadaolevalt loodud tööjuhendeid õmblemisoskuse õpetamiseks, mis vastaks koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale, kus oleks järgitud tööjuhendi koostamise põhimõtteid ning mis sisaldaks õmblemise töövõtete seletust. Nagu varasematest uurimusest (Rohmah & Suryadi, 2020) selgus, soodustab õmblemisoskuste õpetamine ka laste peenmotoorika arengut. Uurimisprobleemist tulenevalt on käesoleva bakalaureusetöö eesmärk koostada tööjuhendite kogu õmblemise oskuste õpetamiseks 4-7aastastele lastele ning parendada tööjuhendeid vastavalt ekspertide soovitudele.

Antud bakalaureusetöö koosneb kolmest osast. Esimeses osas antakse teoreetiline ülevaade õppematerjali ja tööjuhendite loomisest, kunstivaldkonnast ja õmblemisest lasteaias. Teine osa koosneb valimist, andmekogumisest ja andmeanalüüsist. Töö kolmandas osas antakse ülevaade tulemustest ning toimub arutelu.

TEOREETILINE ÜLEVAADE

Kunstivaldkond lasteaias

Kunstivaldkonna kaudu saab laps ennast kunsti kaudu väljendada ning luua isikupärase töö, kasutades selle jaoks erinevaid töövahendeid, materjale ja tehnikaid. Kunstivaldkonna kaudu õpib laps kujutamist ja väljendamist ehk laps õpib oma emotsioone ja mõtteid selgemalt kunsti kaudu väljendama, kujutamist ehk objektile kuju andmist, kunstiteoste vaatlemist ja vestlust ning tehnilistest oskustest voolumist, maalimist, joonistamist ja meisterdamist. Kunstivaldkonna eesmärgid on, et laps tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest, oskab

kujutada ümbritsevaid asju ja kujutlusmaailma isikupäraselt. Lisaks isikupärasele kujutamisele oskab ta ka ennast ümbritsevaid asju ja tarbeesemeid vaadelda, kirjeldada ja kujundada. Laps oskab kasutada erinevaid õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimistehnikaid. Oskab kasutada erinevaid materjale, vahendeid ja kunstitöökasutatavaid tööriistu ohutult ning sihipäraselt. Oskab vaadelda kunstitööd ja vestelda nähtu üle (Oll, 2009).

Üheks õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest (Oll, 2009). Selle kohta on tehtud uurimus, mis selgitab, kui piiratud on kunstilised eneseväljendused lasteaia lastel. Uurimistulemustest selgus, et planeeritud tegevuse ajal ei saa lapsed piisavalt palju end kunstiliselt väljendada, sest õpetajad võtsid endale juhendaja rolli. Õpetajad seletasid lastele, kuidas midagi täpselt tegema peab, aga ei lasknud lastel töödele isikupärasust lisada. Selle tulemusel olid lõpuks kõik tööd sarnased. Samas on väga oluline, et lapsed oskaksid lisada töödele isikupära. Ka vaba tegevuse ajal on laste kunstiline eneseväljendus piiratud. Selgus ka, et alla poole uurimuses osalenud õpetajatest lasid lastel oma tööd teha nii kaua, kui lapsed ise tahtsid. See tähendab seda, et õpetajad olid arvestanud enda arvates töö tegemiseks kuluva aja ja lapsed ei saanud töid lõpetada nii kaua kui tahtsid. Laste eneseväljenduse toetuseks tuleks lasta lastel oma töid lõpetada nii kaua, kui nad tahavad. Selle tulemusel tulevad laste tööd isikupärased. Tulemustest selgus ka, et enamus õpetajaid peab kunstitegevusel tööprotsessi olulisemaks kui lõpptulemust. Samuti arvasid õpetajad, et lapse töö peab olema täielikult lapse tehtud ning õpetaja roll on teisel paberil või ainult suuliselt juhendada. Kuigi enamus õpetajaid pidasid oluliseks planeerida avatud tegevusi, kus lapsed saavad töö valmimise protsessi ise valida, siis ainult 24 õpetajat 79-st võimaldasid sellist tegevust. Paljud õpetajad kasutavad ka näidiseid ja jätavad need õppetegevuse ajaks nähtavale, selle tõttu on ka kõigi laste tööd sarnased (Hansen, 2011, viidatud Vahter, 2018).

Õppe- ja kasvatuseesmärgiks on, et laps kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma (Oll, 2009). Hanseni uurimusele toetudes tehti veel üks uurimus, kus uuriti, kas õpetajad pööravad piisavalt tähelepanu laste ideedele ning kui palju rakendatakse laste eneseväljendusoskust. Uurimuse eesmärk oli välja selgitada õpetajate oskus rakendada koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas toodud ainevaldkonna "kunst" sisu. Lapsi tuleks suunata analüüsima nii enda kui ka teiste rühmakaaslaste töid. Ka selle uurimusega jõuti järeldusele, et õpetajad ei lase lastel piisavalt palju ennast kunstiliselt väljendada ja seetõttu on kõikide laste tööd sarnased. Õpetajad ei kasutanud mängulist lähenemist ning lapsed istusid nii vaatluse kui ka tegevuse ajal laua taga. Samuti ei lastud

lastel valida ise materjale, vaid õpetaja oli need juba valinud. Tegevuse lõpus ei saanud lapsed arutleda nii enda, kui teiste rühmakaaslaste tööde üle. Õpetajad põhjendasid seda ajapuudusega ja ütlesid, et koolieelikutel on palju tegevusi ja kõigeks ei jätku aega (Leppmaa, 2016, viidatud Vahter, 2018).

Oluliseks peetakse lasteaia vaatlust - vaadeldakse kunstiteoseid ja kirjeldatakse nähtut ning kujundatakse ümbritsevat ja tarbeesemeid (Oll, 2009, Vaas, 2022). Sellega seoses tehti uurimus kunsti üle arutlemisest kunstiõpetuse protsessi osana ühes Eesti lasteaia. Uurimuse teoreetilisele osale tuginedes võib väita, et kunsti üle arutlemisel on tähtis roll lapse arengus. Kunsti üle arutlemine arendab lapse sotsiaalseid oskusi ning selle kaudu saab laps avaldada oma tundeid ja mõtteid selgemalt. Oma uurimuse käigus tahtis autor teada, kui palju täidavad õpetajad riiklikus õppekavas kunstiteoste vaatlemise ja nende üle arutlemise osa. Sellest tulenevalt küsiti, kui tihti käivad õpetajad lastega kunstinäitustel ja kui tähtis on õpetajate arvates kunsti üle arutlemine lasteaia. Tulemustest selgus, et õpetajad räägivad lastega kunstist vähe ning kavatsevad edaspidi rohkem käia kunstinäitustel ja arutleda nähtu üle (Lõomets, 2016, viidatud Vahter, 2018).

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on kirjas, et laps kasutab erinevaid töövahendeid kunstitöö loomiseks. Nende tööjuhendite kaudu saab laps selleks kasutada kääre ja nõela. Kuna õpetaja seletab enne tegevust lastele lõnga ja nõela kasutamise otstarvet, siis teavad lapsed, mida tehakse lõnga ja nõelaga. Õmblemises käsitletakse kahte õmbluspistet, need on: traagel- ja üleloomispiste. Peale seda, kui laps on töö peale pistet õmmelnud, võib ta tööd veel kaunistada. Näiteks, kui lapsele on ette antud augustatud äärtega kartong ja ta sinna teeb üleloomispisted, siis saab laps kartongi keskel oleva pildi värvida nii, nagu ta ise soovib ning laps saab valida, kas ta värvib värvipliatsite, vildikate või kriitidega pildi. Kaunistades saavad lapsed väljendada oma meeleolusid ja fantaasiat (Alvarez, 2005).

Kuigi tulemused kunstiõpetuses pole üheselt mõõdetavad, saab lapsele tagasisidet anda analüüsi tulemusel ning jälgides lapse arengut. Õpetaja peaks keskenduma töö sisule ja laskma lapsel rääkida, mida ta täpsemalt mõtles seda tööd tehes ja mis lapsel valmis sai. Arvestama peab sellega, et lapsi ei tohi kunagi sundida ühtegi tegevust tegema. Pigem peaks suunama ja julgustama, et ta ise tahaks seda tegevust teha. Kõige rohkem tuleb seda ette väiksemate lastega, kui tegevus on nende jaoks uus, siis nad ei pruugi tahta seda kohe teha. Igasuguse tegevuse puhul peab jälgima, et laps ei oleks väsinud. Kui laps on väsinud või ei taha teatud tegevust teha, tuleb seda kunagi hiljem jätkata (Oll, 2009; Lind, 1995).

Käsitsi õmblemise õpetamine lasteaias

Käsitsi õmblemisel lasteaias kasutatakse materjalidest esmalt kartongi, kuhu õpetaja on augurauaga augud ette teinud. Kartongi on lapsel mugavam käes hoida ning pisteaugud on talle hästi nähtavad. Hiljem lisandub vähehargnev kangas, nt vilt (Vaas, 2022). Käsitsi õmblemisel kasutatakse töövahenditest nõela, kääre ja materjalina lõnga (harva niiti). Lasteaia sobivad õmblemiseks jämedamad nõelad, suure silmaga, kas plastmassist või metallist. Üldiselt niiditab nõela õpetaja, soovi korral teeb seda laps ise. Nõela niiditamisel on oluline, et lõng ei oleks liiga pikk, muidu võib lõng sõlme minna. Oluline on, et õpetaja ei paneks lapsi õmblemise ajal liiga lähestikku istuma. Kuna lapsed kasutavad erinevate tööde tegemiseks, kaasa arvatud õmblemiseks, oma dominantset kätt, siis peaks jälgima, et kui kõrvuti istuvad vasakukäeline ja paremakäeline laps, et nende käed ei põrkuks õmblemisel kokku. Sellisel juhul võib laps pinginaabrit nõelaga vigastada või lihtsalt segada (Lind, 1995).

Õmbluspistetest õpetatakse lastele esimesena traagelpistet, mis on tehnoloogiliselt sarnane tikkimise eelpistega. Erinevus seisneb piste ja pistevahe ühtsuses – traagelpiste korral on need ebaühtlased. Piste on niidiosa, mis õmblemises ja tikkimises jääb materjali pinnale ning pistevahe on vahemaa ühest pistest teiseni (Alvarez, 2005; Vaas, 2022). Traagelpiste (õmblemises) ja eelpistega (sarnase töövõttega tikkimises) saab teha joone riide sisse, hoides nõela horisontaalselt ning nõela kanga pealt sisse ja kanga pahemalt poolt välja lükates. Traagelpistet kasutatakse kangast detailide ühendamiseks, aga eelpistet tööde kaunistamiseks. Kui lapsel on need pisted selged, saab edasi asuda mõnda levinumat ja keerulisemat pistet õppima, nt üleloomispistet. Üleloomispiste on töö äärte kaunistamiseks kasutatav piste. Lisaks töö kaunistamisele, kasutatakse õmblemises üleloomispistet riide servade narmendamise vältimiseks (Aljasmets *et al.*, 1985). Üleloomispiste tegemiseks tuleb nõel tuua läbi riide, üle serva ja seejärel uuesti tagasi läbi riide (Alvarez, 2005; Lind, 1995). Harvemal juhul ömmeldakse lastega lasteaia tikkpistet kasutades, kuna see on laste jaoks raske ja tikkpistet saab hakata harjutama alles siis, kui traagel- ja üleloomispiste on juba selged. Tikkpiste on detailide ja peenikeste joonte õmblemiseks kasutatav piste. Tikkpistet tehakse nii, et pistetakse nõel tagumiselt ehk pahemalt poolelt ette ehk paremale poolele. Siis tuleb pista nõel paremal poolel ühe pistepikkuse võrra tagasi ja pärast seda, riide pahemalt poolelt, ühe pistepikkuse võrra esimesest pistest edasi. Järgmist pistet tehakse samamoodi, aga järgmist pistet tuleb teha eelmise piste lõpust (Alvarez, 2005).

Hapgood (1982) kirjutas oma raamatus „*School Needlework*”, et esimene õmblemise tegevus ei tohiks kesta üle poole tunni ning alustada võiks ringiga. See tähendab, et kartongist

või riidest on välja lõigatud ring, kuhu peale lapsed hakkavad traagelpistet harjutama.

Paksemale paberile või kartongile valmis tehtud aukude kaudu õmblemine annab lastele vaheldust ja sellega omandab laps nõela kasutamise oskuse. Õmmeldes saab ta tuttavaks erinevate vormide, nurkade, joonte ja geomeetriliste kujunditega. Õmblemist saab kasutada erinevate teemade illustreerimiseks (Alvarez, 2005). Näiteks lõimides kunsti ja matemaatikat, saab kasutada õmblemist numbrite või geomeetriliste kujundite illustreerimiseks. Õmblemine arendab lapse värvitaju ning aitab lapsel olla loov. Füüsilise poole pealt saavutab ta kontrolli oma lihaste üle, vaimset jõudu treenib tähelepanelik jälgimine ning moraalsel olemust arendab vajadus täpsuse, kannatlikkuse ja hoolivuse järele ning lapsel on privileeg anda oma jõupingutusi lihtsate väikeste asjade näol (Hapgood, 1892).

Esimesed õmblustegevused tuleks kulutada kehaasendi, töö vahendite hoidmise ja pistete õpetamisele. Õpetaja niiditab nõela, teeb sõlme ja kinnitab lõnga. Kui laps soovib seda ise teha, siis õpetatakse niiditamist ja sõlme tegemist lapsele. Selgitada tuleks lastele nõela silma ja terava otsa kasutamist. Nõela üks ots on terav ja teises otsas on nõelasilm, kust saab lõnga või niidi läbi pista. Nõelu võib olla erineva suuruse ja kujuga, sõltuvalt milliseks kasutamiseks on nad mõeldud (Sokk & Soone, 1982; Lind, 1995). Näiteks riide sees väiksemate aukude parandamiseks sobib väike metallist nõel, lasteaias õmblemiseks sobib suurem plastmassist nõel ja villasel riidel parandatakse auke sukanõelaga, mis on suurem metallist nõel. Algajale sobib kasutamiseks jäme nõel ja erksavärviline lõng. Lõng on linast, puuvillast, villast või siidist valmistatud keerd. Lõng ei tohiks olla pikem kui käe pikkus, sõrmeotstest kuni küünarnukini. Lapse arenedes võib kasutada järjest peenemaid nõelu ja lõngu ning lõpuks niiti (Hapgood, 1892).

Õmblemisel võiks jälgida loodust ning värve, mis looduses esinevad. Kaunistada pistetega õuna pilti, võiks kasutada punast või kollast lõnga ning õuna vars tuleks teha pruuni lõngaga. Kaunistada pirni pilti, võiks kasutada pirni jaoks kollast või rohelist. Lastele tuleks anda valikuid, mis värvi lõnga nad kasutavad. Vältida tuleks pikki õmblusi ühest punktist teise. Kindlasti peaks õpetaja rääkima lastele ohutusest õmblemisel. Lapsed peaksid enne õmblemisega alustamist teadma, et nõelaga ei tohi vehkida, muidu võib kaaslane haiget saada ning õmmeldes istutakse tooli peal ja ei kõnnita ringi (Hapgood, 1892).

Õppematerjalide sh tööjuhendi koostamise põhimõtted

Õppematerjalid on ükskõik millised vahendid, mida kasutatakse õpetamisel ja õppimisel.

Õppekavad on kõigi õppematerjalide koostamise aluseks. Nii nagu õppevahendite alla kuulub õppekirjandus, kuuluvad õppematerjalide alla ka mitmesugused infotehnoloogia vahendid.

Õppematerjali alla kuuluvad veel katsevahendid ja materjalid, massimeedia, õpperuumid. Katsevahenditeks ja materjalideks võivad olla nii kunstiõpetuses kasutatavad värvid kui ka põlled riiete kaitseks. Mõned analüütikud on lugenud ka õpetajat õppevaraks (Läänemets, 2000).

Õppematerjal on korrektselt disainitud, õppeprotsessi toetav, mõistetav ja autoriõigusi arvestav. Nii nagu õppematerjalid erinevad materjali poolest, erinevad nad ka sõltuvalt sellest, kes neid kasutab. Näiteks, võivad olla õppematerjalid elektroonsed, paberil või kilel. Samuti võivad olla õppematerjalid mõeldud nii õppejõu toetuseks kui ka iseseisvaks tööks (Marandi, 2007). Ideaalne õppematerjal peaks suutma edasi anda õppesisu erineval keerukuse astmel ja samuti peaks õppesisu vastama erinevatele õpistiilidele. Tegelikult suudab õppevara enamasti täita vaid osa põhiülesannetest. Kõik õppevahendi osad määratletakse igale vahendile vastavalt selle funktsionaalsest koormusest (Läänemets, 2000).

Kogu õppematerjal peab olema ühe kindla teema omandamiseks loodud ning terve õppematerjali vältel keskendutaksegi ainult sellele ühele kindlale teemale. See tähendab, et õppematerjal peab olema terviklik. Õppematerjali tuleb kirja panna ainult teema omandamiseks vajalik info, ehk kõik, mis ei ole oluline teema õpetamisel tuleb õppematerjalist välja jätta. Samuti peab olema õppematerjal eraldiseisev ja seda peab saama kasutada sõltumata teistest õppematerjalidest (Kampus, Pilt, Villems, & Marandi, s.a).

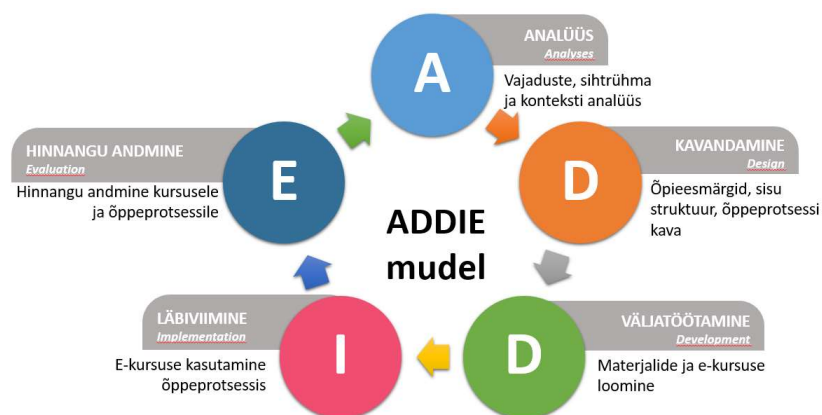
Põhinõuded, mida autor on järginud õppematerjalide koostamisel, on see, et õppematerjalid vastaksid koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale (2008) ja selles sisalduvale ainekavale, samuti peaks õppematerjal sisaldama selliseid ideid, mida õpetaja saaks kasutada edaspidi selle teema õpetamisel, samuti peab olema võimalik teemat õpetada erinevas võtmes (erinevad ülesanded) (Kärtner, Maiberg, Rikker, Tuuling, & Voltein, 2006).

Tööjuhend on õppevahend, millega saab täiendada õpilaste oskusi uue teema õppimisel, samuti aitab tööjuhend õpetajal lihtsamalt õpilastele uut teemat selgitada. Kui tööjuhend on hästi koostatud, siis saab õpetaja kogu vajamineva informatsiooni ühest kohast kätte. Õpetaja tööd lihtsustab see, kui kõik vajaminevad vahendid, tehnikate õpetused ja ka eeltöö, mida õpetajal oleks enne tegevuse õpetamist vaja teha, oleksid juhendis olemas ja kergesti leitavad (Hein, 2010). Kõige üldisemalt hinnatakse tööjuhendeid kolme suure valdkonna järgi, need on: sisu põhjendus, jõukohasus ja materjali esitus. Kui nendes kolmes valdkonnas on mingid puudused, siis ei sobi materjal kasutamiseks. See on kõige suurem põhjus, miks tööjuhendid kasutamisse ei jõua (Läänemets, 2000). Tööjuhendi tegemine nõuab õpetatava aine põhjalikku tundmist ja piisavat metoodilist vilumust (Käis, 1946). Samuti peab tööjuhend olema selgelt sõnastatud ja sisuliselt konkreetne (Käis, 1992).

Tööjuhendite komplekti loomise etapid

Õppematerjale loomiseks kasutatakse mitmesuguseid mudelid. Üks mudelitest, mida kasutatakse on ADDIE (ingl k *analyse, design, development, implementation, evaluation*) mudel (joonis 1) (Villems *et al.*, 2012; Villems *et al.*, 2015; Pilt *et al.*, 2019), mida kasutatakse tavaliselt hariduslike eesmärkide saavutamiseks. Sellest tulenevalt koostatakse käesolevas töös tööjuhendite komplekt mudeli põhjal, mis koosneb viiest etapist (Villems *et al.*, 2012; Villems *et al.*, 2015; Pilt *et al.*, 2019):

1. analüüsi etapp – selgitatakse sihtrühma vajadused, seatakse eesmärgid ja õpitulemused, analüüsitakse tehnilisi võimalusi ning ressursse;
2. kavandamise etapp – pannakse paika tööjuhendite struktuur, sisu ja maht, luuakse tegevus- ja ajakava;
3. väljatöötamise etapp - õppematerjalide loomine, kus valmivad tööjuhendid;
4. kasutamise etapp – katsetatakse loodud tööjuhendeid;
5. hinnangu andmise etapp - toimub katsetamine ja tööjuhendi parendamine (Villems *et al.*, 2012).

Joonis 1. ADDIE mudeli etapid (Pilt, Kusmin, Plank, Villems, Varendi, Rogalevitš, Rosenberg, Kirikal, Požogina & Dremljuga-Telk, 2019)

Koostatud tööjuhendid

Käesoleva töö raames on valminud 5 tööjuhendit. 2 tööjuhendit on mõeldud 4-5aastastele ja 3 tööjuhendit on mõeldud 6-7aastastele lastele. Mõlemale vanusele koostatud tööjuhendeid on võimalik kohandada vastavalt rühma nädalateemale. Näiteks, kui lasteaias on käsil kujundite

õppimine, saab õpetaja lõigata kartongist välja kujundi ja lapsed saavad korrata kujundeid ja samal ajal õppida õmblemise pisteid.

Autori poolt koostatud tööjuhendites on kirjas teema ja laste vanus, selgitades, mis vanuses lastele on tööjuhendid eakohased. Tööjuhendites on ära märgitud töövahendid ja materjalid, millised on antud tegevuses vajalikud. Arvestada tuleb töövahendite ja materjalide valikul laste vanusega. 4-5aastased lapsed õmblevad pehme nõelaga, et nad ennast ei vigastaks. Seevastu suuremad lapsed oskavad paremini ohtu tunnetada ning saavad hakkama plastmassist nõelaga. 4-5aastastele lastele teeb õpetaja suuremad augud kartongi sisse kui 6-7aastastele lastele. Seda sellepärast, et 6-7aastastel lastel on silma ja käe vaheline koordinatsioon parem ja nende jaoks on jõukohane väiksematest aukudest nõela läbi lükata. Tööjuhendisse on lisatud tegevuse eesmärgid, et õpetaja teaks, miks antud tegevus on vajalik. Eesmärgid on seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga. Lisatud on tegevuse käik, et õpetaja teaks, kuidas saavutada parem tulemus. Tegevuse käik on seletatud lihtsalt ja arusaadavalt. Tööjuhendites on lisaks ka piste õpetus, et õpetajal oleks lapsi lihtsam juhendada. Nii nagu tegevuse käik on ka piste õpetus seletatud arusaadavalt ja lihtsalt. Samuti on ka välja toodud, milline on õpetaja eeltöö enne tegevust, et õpetajal oleks parem eeltööks kuluvat aega arvestada. Lisaks tegevusele endale on enne tegevust sisese juhatus teemasse. See on selleks, et tekitada lastes huvi uue teema vastu ning on oluline, et lapsed teaksid, milliste vahenditega nad tegevust teevad ja kuidas töövahendeid ohutult kasutada. Õpetaja töö lihtsustamiseks on mõned laused näitena ette toodud, aga õpetaja võib soovi korral lauseid kohandada või kasutada enda teksti (Läänemets 2000).

Tööjuhendeid tehes on kasutatud illustratsioone, illustratsioonideks on fotod, mida autor on teinud valmivast ja valminud tööst. Fotode tegemisel on autor arvestanud sellega, et taustale ei jääks liiga palju ülearust tausta. Fotod peavad olema selged. Tööjuhendites illustratsioonide ja värvide kasutamine on väga oluline, sest need aitavad õpitavat paremini mõista. Nende ülesandeks on toetada teksti ja aidata õppesisu kujundlikult omandada. Arvestada tuleb sellega, et rohkemal arvul värvide kasutamine ei ole hea, sest pilt muutub kirjuks. Eriliigilised illustratsioonid võimaldavad sõnalisest tekstist kokkuvõtlikumalt informatsiooni edastada. Nendeks on näiteks fotod, joonistatud pildid, diagrammid, tabelid jms (Läänemets, 2000).

METOODIKA

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on koostada tööjuhendite kogu õmblemise oskuste õpetamiseks 4-7aastastele lastele ning parendada tööjuhendeid vastavalt ekspertide soovitudele.

Lähtuvalt eesmärgist püstitati järgmised uurimisküsimused:

- 1) Mida arvavad eksperdid tööjuhendite sobivuse kohta õmblemise õpetamisel?
- 2) Millised on ekspertide arvamused õmblemise tövõtete sobivuse kohta?
- 3) Milliseid ettepanekuid teevad eksperdid tööjuhendite parendamiseks?

Eesmärgi saavutamiseks lähtuti ADDIE mudelist. Eespool keskenduti kolmele esimesele etapile ning metoodika peatükis keskendutakse 4-5 etapile. Käesolev uurimus on läbi viidud kvalitatiivse tegevusuuringuna, et eksperdid saaksid katsetada tööjuhendeid ning ekspertide ettepanekutele toetudes saaks tööjuhendeid parendada.

Valim

Uurimuse läbiviimisel kasutati eesmärgipärast valimit, mille järgi valiti uurimuses osalevad õpetajad kindlate kriteeriumite alusel (Õunapuu, 2014; Laherand, 2008). Uurimuses osalesid õpetajad, kes on töötanud õpetajana vähemalt 5 aastat ning töötavad vastavas vanuses lastega. Valimi moodustanud kolme tegevõpetaja andmed on toodud välja Tabelis 1. Edaspidi kutsutakse kõiki uurimuses osalenud õpetajaid ekspertideks. Kõik uurimuses osalenud eksperdid on liitrühma õpetajad, kes õpetavad 2-7aastaseid lapsi. Kui autor oli ekspertidelt uurimuses osalemise nõusoleku saanud, siis saatis ta ekspertidele tööjuhendid koos tagasiside küsimustikuga. Vastu tulles ekspertide soovidele, pikenes algselt kaheks nädalaks planeeritud tööjuhendite katsetamise ja tagasiside saamise aeg kolmele nädalale. Eksperte teavitati sellest, et vastamine on anonüümne ja vabatahtlik. Ekspertide nimede asemel kasutatakse selles uurimuses tähe ja numbri kombinatsiooni E1, E2, E3, kus E tähendab eksperti ning numbrid tähe taha on pandud suvalises järjekorras vastuste eristamiseks. Tööjuhendeid katsetasid kolm eksperti, kellel oli vähemalt 5 aastane tööstaaž. Uurimisküsimustele vastuste saamiseks saatis töö autor õpetajatele küsimustiku, mida õpetajad said peale tööjuhendite katsetamist täita.

Tabel 1. *Ekspertide andmed.*

Ekspert	Tööstaaž aastates	Haridus	Töötab 4-5a lastega	Töötab 6-7a lastega
E1	26 aastat	kõrgharidus	x	x
E2	16 aastat	bakalaureus	x	x
E3	5 aastat	magistrikraad	x	x

Andmekogumine

Andmete kogumiseks kasutati struktureeritud küsimustikku. Kõik 3 uurimuses osalenud eksperti said samasugused küsimustikud, kus küsimused ja nende esinemise järjekord on ühesugused (Õunapuu, 2014). Küsimustiku alguses oli 3 taustaküsimust, mille kaudu sai töö autor õpetajate taustainfo ning ettekujutuse autori poolt määratletud probleemi taustast (Õunapuu, 2014). Sellele järgnesid 12 küsimust iga tööjuhendi kohta. Nende küsimuste kaudu sai autor teada, kas tööjuhendid on arusaadavalt sõnastatud ja millistes kohtades oleks vajalik sõnastuse muutmine, kas tööjuhendid on loogiliselt üles ehitatud ja kui vajalikud on tööjuhendi erinevad osad. Kokkuvõtvaid küsimusi oli 3. Nende kaudu sai autor teada, kas eksperdid kasutaksid selliseid tööjuhendeid ka edaspidi ning kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel.

Küsimustik koostati lähtuvalt töö eesmärgist ning uurimisküsimustest. Igale uurimisküsimusele märkis töö teostaja numbritega taha, millised küsimused antud uurimisküsimusele vastuse annavad. Küsimustiku eesmärgiks oli parendada tööjuhendeid lähtuvalt ekspertide soovitustest.

Andmeanalüüs

Tagasisidelehtedel olevad vastused koondati ümbersõnastatult tööjuhendite kaupa andmetöötlusprogrammi QCMap. Peale tagasisidelehtede programmi laadimist hakati uurimisküsimuste kaupa vastuseid kodeerima. Peale kodeerimist moodustusi alamkategooriad ning need koondati peakategooriate alla. Lisades (Lisa 3) toodud näites saadi kolmandale uurimisküsimusele 7 alamkategooriat ehk koodi (jõukohasus, näidispildid, motiveeritus, sõnastus, sissejuhatus, eesmärgid ja töökäik). Need alamkategooriad koondati kahe peakategooria alla (eakohane lapse jaoks ja õpetaja tööd lihtsustav). Peale seda laadis

töö autor koodid alla Exceli tabelina ning sorteeris koodide nimetuste järgi tulemused (Lisa 4). Seejärel hakkas autor tööjuhendeid, saadud tabelit kasutades, küsimuste kaupa analüüsima. Andmekogumise kvaliteedi tagamiseks lasi autor ühel õpetajal, kes ei kuulunud valimisse, tööjuhendeid lugeda ning küsis tema käest samu küsimusi. Kokku moodustus 12 alamkategoriat ning 2 peakategoriat. Esimese uurimisküsimuse kohta moodustus 4 alamkategoriat: materjalide sobivus, ülesehitus, seotud riikliku õppekavaga ja tööjuhendite sobivus ja 2 peakategoriat: õpetaja tööd lihtsustav ning eakohane lapse jaoks. Teise uurimisküsimuse kohta moodustus 1 alamkategoriat: sobivus õpetamisel ja 1 peakategoriat: õpetaja tööd lihtsustav. Kolmanda uurimisküsimuse kohta 7 alamkategoriat: jõukohasus, näidispildid, motiveeritus, sõnastus, sissejuhatus, eesmärgid ja töökäik ja 2 peakategoriat: õpetaja tööd lihtsustav ja eakohane lapse jaoks.

TULEMUSED

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli koostada tööjuhendite kogu lasteaias õmblemise õpetamiseks ja parendada seda ekspertide ettepanekutele toetudes. Tööjuhendeid hindasid eksperdid, kes said neid katsetada. Tulemused on esitatud iga tööjuhendi kohta eraldi, järgides kahte peakategoriat (eakohane lapse jaoks ja õpetaja tööd lihtsustav).

Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Kodu”

Peakategooria „eakohane lapse jaoks” moodustus neljast alamkategorias: jõukohasus, näidispildid, motiveeritus ja materjalide sobivus. Kaks eksperti (E2 ja E3) pidasid tööjuhendit vanusele sobivaks. E3 lisas, et tema oli katsetanud tööjuhendit ka 3aastaste lastega, kes said ülesandega hakkama (ka nõela niiditamisega). Seega sobib antud tööjuhend selles vanuses lastele. Seevastu E1 pidas eelpistet vanusele (4-5a) raskeks ja lisas, et 6-7aastased said ettenäitamise teel kohe hakkama. Kõik eksperdid saavutasid tööjuhendites püstitatud eesmärgid. E1 soovitas lisada eesmärk ilumeele arendamise kohta. Eksperdid pidasid tööjuhendites olevaid näidispilte vajalikeks. E3 lisas, et näidispilt annab hea ettekujutuse tööst. E2 lisas, et näidispiltide olemasolu aitas aega säästa ja andis ühe idee kuidas tööd teostada. Samuti lisas E2 seda, et ta tundis puudust erinevatest auguraudadest, mis oleks suutnud kartongi läbistada. E1 pidas vajalikuks materjalide osasse lisada, et kaunistusmaterjali võib laps vabalt valida (või mõne näite, millega saab kaunistada). Eksperdid pidasid töövahendeid ja materjale sobivaks õmblemise õpetamisel. E2 lisas, et nemad kasutasid plastmassist nõelu ja tugevamat kartongi ning need sobisid. E1 lisas, et

ühelkordesse kartongi oli kerge auke teha augurauaga, aga kahekordse kartongi augustamine oli raske (nt kott, seal peavad augud olema kohakuti ja kotilõike peaks õpetaja esialgu kinnitama kirjaklambriga). Eksperdid hindasid tööjuhendis toodud eelpiste õpetust õmblemise õpetamisel sobivaks. E2 lisas, et töökäigus läks vaja sissejuhatuse juurde tagasi pöördumist. Kõik eksperdid pidasid tööjuhendite sobivust õmblemise õpetamisel heaks ning keegi ekspertidest ei pidanud vajalikuks selles osas muudatusi teha. Küsimusele „Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendites olevad tegevused?” vastasid eksperdid erinevalt. E1 vastas, et lapsed soovisid oma fantaasiat kasutada ja kaunistada. E2 vastas, et töö pakkus lastele huvi, sest õmblemise õppimisega on nad varem vähe kokku puutunud. Osade laste eripärast tingituna tuli töökäigus anda lisaseletusi. E3 vastas, et lapsed said öeldust aru ja oskasid selle järgi toimetada.

Peakategooria „õpetaja tööd lihtsustav” moodustus kaheksast alamkategooriast: sõnastus, sissejuhatus, eesmärgid, töökäik, ülesehitus, seotud riikliku õppekavaga, tööjuhendi sobivus, sobivus õpetamisel. Kõik uurimuses osalenud eksperdid pidasid tööjuhendi ülesehitust loogiliseks ja arusaadavaks. Kõik eksperdid pidasid sõnastust selgeks. E1 lisas, et laste arv peaks olema märgitud, sest temal õnnestus teha korraga ainult 2-3 lapsega. Teema sissejuhatavat osa pidasid eksperdid põhjalikuks ja arusaadavaks. E2 lisas, et sissejuhatav osa on vajalik, sest see lihtsustab õpetamist. E1 aga lisas, et ka sissejuhatavas osas peaks olema kirjas, et niiditatud nõela niidi otsas peab olema sõlm. Kõik eksperdid pidasid töökäiku arusaadavaks ja loogiliseks. E1 tõi välja, et pildid aitavad ka lapsel paremini aru saada, mida tegema hakatakse. Veel parem, kui valmis näidis ka oleks. Küsimusele „Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?” vastas E1, et käelises tegevuses peavad lapsed tutvuma niidi ja nõelaga. Aga eelpiste ehk ainult 6-7aastastele lastele. E2 vastas, et õmblemise õpetamine lastele on arendav ja vajalik. E3 vastas, et tööjuhend toetab lapse loovust ja üldõpetusliku tööviisi.

Kokkuvõtvaid küsimusi oli kaks. Küsimusele „Kas kasutaksite antud tööjuhendit ka edaspidi?” vastasid eksperdid: E1 ütles, et on lastega õmmelnud ennegi, aga ta pole nii põhjalikult sissejuhatust teinud. Õmblustöö on rohkem individuaalne töö, E2 arvas, et kasutaks küll, sest tööjuhend on arusaadav ja loogilise ülesehitusega. Lastel oli põnev selle juhendi järgi töötada, E3 kasutaks, kuna tegemist on hästi lahti mõtestatud juhendiga. Küsimuse kohta „Kas tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel ning, kas neid tuleks koostada ka edaspidi?” vastasid eksperdid: E1 pidas kindlasti vajalikuks algajale õpetajale või õmblemises vähikule, E2 kasutaks juhul, kui õpetajal endal õmblemise valdkonnas on vähe kogemusi, siis selliste juhendite abil saab läbi viia toreda tegevuse ning

juhend annab suunised, millele peaks tähelepanu pöörama, E3 arvas, et see aitab õpetajal tutvuda õmblusvõtetega ja neid ka lastele selgitada.

Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Kaunista lille pilt”

Peakategooria „eakohane lapse jaoks” moodustus neljast alamkategooriast: jõukohasus, näidispildid, motiveeritus ja materjalide sobivus. Tööjuhendi sobivust vanuse jaoks hindas E2 sobivaks. E1 leidis, et paremini sobiks see 6-7aastastele lastele aga kui rühmas on mõni tugevam 4-5aastane laps, siis saaks ka nendega teha. Mõlemad eksperdid hindasid püstitatud eesmärgid realistlikuks ja täidetavaks. Samuti vastasid mõlemad eksperdid, et tööjuhendites olevad näidispildid valminud tööst toetasid tööjuhendit. E2 lisas, et illustratiivse materjali olemasolu on vajalik, võimaldab vajadusel aega kokku hoida, samas suunab edasi mõtlema. Küsimusele „Kuidas hindate töövahendite ja materjalide sobivust õmblemise õpetamisel?” vastas E1, et võib-olla oleneb kartongi paksusest, aga kahekordset oli raske augustada. E2 pidas töövahendeid ja materjale sobivateks ja lastele ohututeks õmblemise õppimisel. Mõlemad eksperdid hindasid tööjuhendeid motiveerivateks, lisades, et tegevus äratas huvi õmblemise vastu.

Peakategooria „õpetaja tööd lihtsustav” moodustus kaheksast alamkategooriast: sõnastus, sissejuhatus, eesmärgid, töökäik, ülesehitus, seotud riikliku õppekavaga, tööjuhendi sobivus, sobivus õpetamisel. E2 hindas tööjuhendit arusaadavaks ja hästi loetavaks. E1 lisas, et tööjuhendit rikastaks teema, et kellele või miks me täna seda teeme. Kumbki ekspert ei näinud vajadust sõnastuse muutmiseks. Küsimusele „Kuidas hindate tööjuhendis olevat teemat sissejuhatavat osa? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?” vastas E1, et lasteaia laps teab, et lõnga saame lambalt, rohkem pole vaja rääkida. E2 ütles, kui tegevuses kasutatakse vildist nõela, siis võiks sissejuhatuses sellest rääkida. Mõlemad eksperdid hindasid töökäiku arusaadavaks ja loogiliseks ning ei soovitanud muudatusi teha. Küsimusele „Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?” pidas E2 neid vajalikeks oskusteks lapse arengus ja E1 arvas, et on seotud. E2 pidas tööjuhendit üleloomispiste õmblemise õpetamiseks igati sobivaks ja arusaadavaks. E1 lisas, et tema rühma lastel läks üleloomispiste paremini, kui eelpiste. Mõlemad eksperdid hindasid tööjuhendi sobivust õmblemise õpetamisel heaks. E2 lisas, et tema kasutaks tööjuhendit ka edaspidi, sest juhend on hea abimaterjal tegevuse läbiviimiseks ja arvas, et ta soovitaks tööjuhendit ka kolleegidele proovimiseks. E1 vastas, et käsitööd tegeva inimesena ei vaja ta õmblemise kohta tööjuhendit. Mõlemad eksperdid vastasid, et algajale ja väheste

õmblemisoskustega õpetajale oleksid tööjuhendid vajalikud. E2 lisas, et vajalikud on tööjuhendid ka kiire elutempo juures, sest see on hea abistav materjal tegevuse planeerimisel, läbiviimisel.

Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Isetehtud kott”

Selle tööjuhendi kohta andis tagasiside E2, E1 andis tagasiside selle tööjuhendi neljale küsimusele.

Peakategooria „eakohane lapse jaoks” moodustus neljast alamkategooriast: jõukohasus, näidispildid, motiveeritus ja materjalide sobivus. Mõlemad eksperdid pidasid tööjuhendeid vanusele sobivaks ning E2 lisas, et lapsed on suutelised selle järgi tegevust sooritama.

Küsimusele „Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendites olevad tegevused?” vastas E2, et lastele tegevus meeldis, tööjuhend oli arusaadav ja jõukohane. E2 pidas näidispilte valminud tööst vajalikeks lisades, et ta sooviks prinditavaid šabloone. E2 hindas töövahendite ja materjalide sobivust õmblemise õpetamisel lastele jõukohaseks.

Peakategooria „õpetaja tööd lihtsustav” moodustus kaheksast alamkategooriast: sõnastus, sissejuhatus, eesmärgid, töökäik, ülesehitus, seotud riikliku õppekavaga, tööjuhendi sobivus, sobivus õpetamisel. Mõlemad eksperdid pidasid tööjuhendi ülesehitust arusaadavaks ja loogiliseks. E2 hindas tööjuhendi sõnastust selgeks ja arusaadavaks, E1 ütles, et tema lisaks tööjuhenditesse laste fantaasia kasutamise võimaluse. Mõlemad eksperdid hindasid teema sissejuhatavat osa loogiliselt mõistetavaks ja tegevuste järjekorda arusaadavaks ning ei soovitanud muudatusi teha. E2 pidas eesmäärke tegevuse käigus täidetavateks. Töökäigu arusaadavust ja loogilisust hindas E2 arusaadavaks ja loogiliseks. Küsimusele „Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?” vastas E2, et lastele vajalikud oskused saavutatakse. E2 hindas, et tööjuhendis toodud eelpiste õpetus sobib õmblemise õpetamiseks ning see lihtsustab õpetaja tööd. Tööjuhendi sobivust õmblemise õpetamisel hindas E2 arusaadavaks. E2 kasutaks kindlasti tööjuhendit ka edaspidi ning lisas, et juhend oli lastele arusaadav ja õpetaja tööd lihtsustav. Küsimusele „Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel ning, kas neid tuleks koostada ka edaspidi?” vastas E2, et tegevuse ettevalmistamisel on see hea abimaterjal.

Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Pildile raam”

Seda tööjuhendit katsetas ja edastas arvamuse ainult E2.

Peakategooria „eakohane lapse jaoks” moodustus neljast alamkategooriast: jõukohasus, näidispildid, motiveeritus ja materjalide sobivus. Tööjuhendit hindas E2 vanusele sobivaks.

Töövahendite ja materjalide sobivuse kohta vastas E2, et materjalid olid sobilikud, lapsed said ise valida, kas kasutavad plastikust või metallist nõela. Mõlemad olid neile meeldinud. Tööjuhendis olevaid näidispilte hindas E2 heaks illustratiivseks materjaliks. Küsimusele „Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendis olevad tegevused?” vastas E2, et lastele oli juhend arusaadav ja tegevus meeldis.

Peakategooria „õpetaja tööd lihtsustav” moodustus kaheksast alamkategooriast: sõnastus, sissejuhatus, eesmärgid, töökäik, ülesehitus, seotud riikliku õppekavaga, tööjuhendi sobivus, sobivus õpetamisel. E2 hindas tööjuhendit loogiliseks ja arusaadavaks ning sõnastust lihtsaks ja selgeks. Sissejuhatus ülesehitust hindas E2 loogiliseks ja tegevuse käiku abistavaks. Töö eesmärgid hindas ta arusaadavaks ja täidetavaks. Töökäigu arusaadavuse ja loogilisuse kohta vastas E2, et töökäik oli lastele arusaadav ja tegevuse ülesehitus igati loogiline. Küsimusele „Kuivõrd on tööjuhend seostatud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?” vastas E2, et õmblemisoskused on lastele vajalikud ja arendavad. Tööjuhendis toodud üleloomispiste õpetust hindas E2 õmblemise õpetamisel sobilikuks. Tööjuhendi sobivust hindas ta väga heaks. E2 kasutaks kindlasti tööjuhendit ka edaspidi, sest see aitab säästa aega ning materjal on kergesti kasutatav ja tegevus meeldis lastele. Küsimusele „Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel ning, kas neid tuleks koostada ka edaspidi?” vastas E2, et see on hea materjal õpetaja abistamiseks tegevuse läbiviimisel. Tööjuhendid on vajalikud, hästi sõnatatud ning paelusid lapsi. Kindlasti vajalik materjal.

Ekspertide hinnangud tööjuhendile „Üleloomispiste numbritele”

Seda tööjuhendit katsetas ainult E3.

Peakategooria „eakohane lapse jaoks” moodustus neljast alamkategooriast: jõukohasus, näidispildid, motiveeritus ja materjalide sobivus. Tööjuhendit hindas E3 vanusele sobilikuks ning lisas juurde, et seda tööjuhendit võiks proovida kasutada ka 5-aastastega. Töövahendeid ja materjale hindas E3 sobivaks õmblemise õpetamisel. Näidispilti hindas ta heaks näitevahendiks. Tööjuhendis toodud töövõtteid hindas E3 sobivaks õmblemise õpetamisel. E3 hindas tööjuhendit sobivaks õmblemise õpetamisel. Küsimusele „Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendites olevad tegevused?” vastas E3, et laste jaoks oli tegevus veidi keeruline, kuid kuna nad tegid seda esimest korda, siis lähtusid nad motost – harjutamine teeb meistriks.

Peakategooria „õpetaja tööd lihtsustav” moodustus kaheksast alamkategooriast: sõnastus, sissejuhatus, eesmärgid, töökäik, ülesehitus, seotud riikliku õppekavaga, tööjuhendi

sobivus, sobivus õpetamisel. Tööjuhendi ülesehitust hindas E3 loogiliseks ning sõnastust selgeks. Tööjuhendis olevat sissejuhatavat osa hindas E3 piisavaks ja lisas veel, et lapsed said tööjuhendist aru. E3 hinnangul saavutati tööjuhendis seatud eesmärgid. Töökäiku hindas E3 arusaadavaks ja loogiliseks ning muudatusi ei soovitanud teha. Küsimusele „Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?” vastas E3, et tööjuhend toetab lapse loovust ja üldõpetusliku tööviisi. E3 vastas, et ta kasutaks antud tööjuhendit ka edaspidi, sest see on hea vahend õppe näitlikustamiseks. Küsimusele „Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel ning kas neid tuleks koostada ka edaspidi?” E3 ei vastanud.

ARUTELU

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli koostada õpetajatele tööjuhendite kogu lasteaias õmblemise õpetamiseks 4-7aastaste lastega ja parendada seda ekspertide ettepanekutele toetudes. Antud uurimuses püstitati 3 uurimisküsimust, millele vastuste leidmiseks katsetas kolm liitühma õpetajat tööjuhendeid ning seejärel vastasid nad küsimustikule.

Bakalaureusetöös uuriti: *Mida arvavad eksperdid tööjuhendite sobivuse kohta õmblemise õpetamisel, Millised on ekspertide arvamused õmblemise töövõtete sobivuse kohta, Milliseid ettepanekuid teevad eksperdid tööjuhendite parendamiseks.* Ekspertide vastustest selgus, et nad kasutaksid meelsasti tööjuhendeid õmblemise kohta. Ainult 1 ekspert vastas, et tema ei kasutaks sellepärast, et ta tegeleb ise käsitööga. Kõik õpetajad olid vähesel määral kokku puutunud tööjuhenditega õmblemise kohta. Järelikult võiks selliseid tööjuhendeid teha veel. Varasematest uurimustest on selgunud, et õpetajad vajaksid tööjuhendeid ja kõige rohkem vajavad neid algajad õpetajad. Ühes varasemas uurimuses (Bendt, 2019) saadi sama tulemus, et õpetajad kasutaksid tööjuhendeid, kui need oleksid rühmas olemas ning õpetajate arvates tööjuhendid lihtsustavad käsil oleva teema õpetamist.

Mida arvavad eksperdid tööjuhendite sobivuse kohta õmblemise õpetamisel?

Kõik eksperdid pidasid tööjuhendeid sobivaks õmblemise õpetamisel. Ekspertide arvates olid tööjuhendid ja töökäik loogilise ja arusaadava ülesehitusega. Sõnastus oli selge. Ka materjalid ja töövahendid olid sobilikud õmblemise õpetamisel. Seega võib antud tööjuhendeid pidada sisuliselt kvaliteetseteks ja kohandatavateks (Villems *et al.* 2015; Läänemets, 2000). Järelikult täitis tööjuhend oma eesmärgi ning oli loogilise ülesehitusega, sõnastuselt arusaadav ning tööjuhend oli seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga (Läänemets, 2000; Koolieelse lasteasutuse riiklik..., 2008; Käis, 1992).

Selgus, et õpetajate jaoks on oluline, et saaks tööjuhendid aitaksid aega säästa, kuna kogu töökäik on tööjuhendis olemas. Motiveerivaks saab pidada ka seda, et eksperdid pidasid tööjuhendeid eakohaseks, sest kui tööjuhendid on liiga rasked, siis puudub lastel motivatsioon. Tööjuhend peab olema nii raskuselt kui sisuliselt eakohane, et see lapsi motiveeriks (Villems *et al.*, 2015). Antud tööjuhendid olid nii sisuliselt kui ka raskuselt eakohased.

Ekspertide arvates toetasid näidispildid valminud tööst tööjuhendeid. Lisati ka, et näidispiltide olemasolu aitas aega säästa ja andis ühe idee, kuidas tööd teostada. Näidispiltide osas eksperdid muudatusi ei soovitanud teha. Näidispiltide ülesanne on õpitavat toetada ning aidata seda paremini mõista (Läänemets, 2000). Näidispildid muudavad töö kasutajasõbralikuks, sest töö on visuaalselt kõitev (Villems *et al.* 2015).

Kõik eksperdid hindasid tööjuhendeid lapsi motiveerivateks. Tööjuhendite koostamisel arvestati, et tööjuhend oleks lapsi motiveeriv ja kaasahaarav (Läänemets, 2000; Villems *et al.* 2015) ning õmbluspisteid õpetades saavad lapsed õppida küll samu pisteid, aga samas valmivad erinevad tööd.

Millised on ekspertide arvamused õmblemise töövõtete sobivuse kohta?

Kõik eksperdid hindasid õmblemise töövõtteid sobivaks. Nad tõid välja ka, et see lihtsustas õpetamist ning vajadusel said õpetajad uuesti tööjuhendis olevaid õmblemise töövõtteid lastega korrata. Eksperdid tõid välja, et õmbluspistete õpetus lihtsustas tegevust. Järelikult on õmbluspistete juhendite olemasolu oluline, sest see lihtsustab õpetamist. Tööjuhendites peab pisteõpetus olema konkreetne ning ei tohi sisaldada ebavajalikku infot (Läänemets, 2000). Tööjuhendid peavad sisaldama kõiki tegevuse jaoks olulisi asju (Hein, 2010; Kampus, Pilt, Villems, & Marandi, s.a).

Milliseid ettepanekuid teevad eksperdid tööjuhendite parendamiseks?

Soovitust fantaasia kasutamise kohta kaunistamisel ei pidanud autor vajalikuks sisse viia. Seda muudatust ei lisanud autor tööjuhenditesse, kuna valminud tööjuhendeid saavad õpetajad kohandada vastavalt vajadustele (Villems *et al.* 2015). Igas tööjuhendis on ka lisatud, et lapsed saavad ise kaunistada. Näiteks esimeses tööjuhendis „Kodu” saavad lapsed maja ja inimese ise kleepida kartongi peale. Soovitust seoses kahekordse kartongi augustamisega pidas autor vajalikuks ning viis selle tööjuhendisse. Autor lisas tööjuhenditesse, et augud võib mõõta mõlema kartongi sama koha peale ja ükshaaval augustada. Õpetaja töö lihtsustamiseks peab kogu vajaminev info olema tööjuhenditest leitav

(Hein, 2010). Soovitust, lisada tööjuhenditesse laste arv, ei pidanud autor vajalikuks sisse viia, kuna õpetajad saavad ise otsustada, mitme lapsega nad korraga tegevust teevad.

Õppematerjal on välja töötatud sellisena, et õpetaja saaks kohandada õppematerjali vastavalt õpiolukordadele (Villems *et al.* 2015). See tähendab seda, et tööjuhendite abil on võimalik korraga õpetada nii ühele kui ka mitmele lapsele korraga.

Tööjuhendi sissejuhatavas osasse soovitati lisada, et niiditatud nõelal peaks olema niidi otsas sõlm. Autor pidas seda soovitusel oluliseks ning lisas selle sissejuhatavas osasse. Kuna igal tööjuhendil on sissejuhatavas osas sama tekst, siis see muudatus viidi igas tööjuhendis sisse. Soovitust, kui tööjuhendis kasutatakse pehmet vilditud nõela, siis võiks sellest sissejuhatavas osas rääkida, selle muudatuse viis autor sisse. Mõlemad muudatused viis autor töödesse sisse, sellepärast, et tööjuhendid peavad sisaldama kogu infot, mis on antud tegevuse õpetamisel oluline (Kampus, Pilt, Villems, & Marandi, s.a). Soovitust lisada tööjuhenditesse, et villa saadakse lambalt ja rohkem pole lõnga saamise kohta vaja teada, võttis autor osaliselt arvesse, sest autori arvates on oluline, et lapsed teaksid, et lõngad ei ole ühesugused ja villa, millest lõnga tehakse ei saada ainult lambalt. Autor lisas tööjuhenditesse, et villa, millest lõnga tehakse, saadakse ka lambalt, küülikult, alpakalt või laamalt (Tuulik, 2010; Sokk & Soone, 1982). Enne õmblemist peavad lapsed teadma, milliste vahendite ja materjalidega nad tegutsema hakkavad ning oluline info selle juures on teadmine, kuidas lõnga saadakse (Kampus, Pilt, Villems, & Marandi, s.a). Soovitust esimene tööjuhend „Kodu” vanus muuta 6-7aastastele, ei pidanud autor vajalikuks sisse viia. Autor ei viinud soovitatud muudatust vanuse osas sisse, kuna teiste ekspertide arvates olid tööjuhendid vanusele sobilikud. Laste motivatsiooni tõstab see, kui tegevused on vanusele sobilikud ja jõukohased (Läänemets, 2000; Villems *et al.* 2015), aga lõpuks saab ainult õpetaja otsustada, millised tööjuhendid on tema rühma lastele jõukohased. Seda sellepärast, et igas rühmas on lapsed erineva tasemega. Soovitatud muudatust lisada eesmärkidesse, et laps arendab ilumeelt, ei pidanud autor vajalikuks sisse viia, sest ilu on kõigi silmis erinev. Lisaks ei saa kontrollida, kas tegevuse lõpuks arenes lapse ilumeel, aga eesmärgid peavad olema kontrollitavad tegevuse käigus. Sellest tulenevalt võib tööjuhendeid pidada õppimist toetavateks, kuna õppematerjal on loodud kindla eesmärgiga ning sõnastatud on õpitulemused, mida õpetaja saab tegevuse käigus kontrollida (Villems *et al.* 2015).

Töö praktiline väärtus

Varasematest uurimustest selgus, et õpetajate arvates on tööjuhendeid vaja, samuti peaksid tööjuhendid sisaldama piisavalt infot õpetava teema kohta (Tsopp, 2018; Bendt, 2019; Rebane, 2016). Selle bakalaureusetöö tulemusena valmis 5 tööjuhendit õmblemise õpetamiseks. Tööjuhendeid parendati arvestades ekspertide soovitusi. Tööjuhendeid tagasisidestanud eksperdid vastasid, et kindlasti on kasu algajal õpetajal nendest ning need aitavad õpetaja aega säästa. Järelikult on selliseid tööjuhendeid õpetajatele rohkem tarvis. Valminud tööjuhendeid saavad kasutada kõik õpetajad, kellel on selleks soov.

Uuringu kitsaskohad ja edasised soovitused

Kitsaskohana võib välja tuua selle, et katsetamine ja tagasiside andmine võttis rohkem aega kui oli planeeritud. Kuigi eksperdid katsetasid tööjuhendeid kolm nädalat, siis selgus, et ka see aeg on liiga lühike.

Kokkuvõttes sai uurimuse eesmärk täidetud, valmis 5 tööjuhendit, mida parendati arvestades ekspertide soovitusi. Tööjuhendid meeldisid ekspertidele ja 2 eksperti kasutasid tööjuhendeid ka edaspidi. Üks ekspert ei kasutaks tööjuhendeid sellepärast, et käsitööd tegeva inimesena ei vaja ta laste õpetamiseks õmblemise kohta tööjuhendeid. Samas leidis ta, et nii põhjalikult ei ole ta sissejuhatust varem teinud. Uurimustulemusi ei saa üldistada, kuna mõnele tööjuhendile andis tagasiside ainult 1 ekspert. Tulevikus võiks uue uurimuse viia läbi nende tööjuhenditega, aga siis tuleks varuda ekspertide jaoks rohkem aega, et kõik eksperdid saaksid katsetada kõiki tööjuhendeid ning saaks tööjuhenditele rohkem tagasisidet ja sellega kindlama tulemuse.

Tänu sõnad

Tänan oma juhendajat. Tänan kõiki, kes toetasid mind lõputöö kirjutamisel. Tänan uurimuses osalenud õpetajaid tööjuhendite katsetamise ja tagasiside andmise eest. Tänan oma perekonda ja Mairet.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Merilyn Terve 23.05.2022

KASUTATUD KIRJANDUS

- Aljasmets, E., Eisenšmidt, E., Kurik, E., Lootsaar, E., Masso, S., & Põldmaa, T. (1985). *Tööõpetus algklassides. Käsiraamat õpetajale*. Tallinn: kirjastus "Valgus".
- Alvarez, B. (2005). *Õmblemisõpik lastele* (lk 6-19). AS SINISUKK
- Bendt, L. (2019). *Meisterdamistehnikas loovtööd õpetajatele eelkooliealiste laste loova mõtlemise komponentide arengu toetamiseks*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool. *Digitalse õppevara kontseptsioon*. (2015).
https://digioppevara.files.wordpress.com/2018/02/digitoppevara_kontseptsioon2015.pdf
- Hapgood, O. C. (1892). *School Needlework: A Course of Study in Sewing Designed for Use in Schools*. Ginn.
- Hein, A. (2010). *Õppevahendite valmistamine käsitöö õpetamiseks*. TLÜ Tööõpetuse osakond. https://www.tlu.ee/opmat/ku/MLT7007/ppevahendid_ksit_petamiseks.html
- Innos, K. (2020). *Maalimise tööjuhised loovuse komponentide õpetamiseks 6-7 aastastele lastele*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Kampus, E., Pilt, L., Villemis, A., & Marandi, T. (s.a). *Õpiobjekt ja selle omadused*.
<https://sisu.ut.ee/opiobjekt/4-kavandamise-etapp>
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). *Riigi Teataja. I 2008, 23, 152*.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772>
- Käis, J. (1946). *Valitud tööd*. Tallinn: Pedagoogiline Kirjandus
- Käis, J. (1992). *Isetegevus ja individuaalne tööviis*. Tallinn: Koolibri.
- Kärtner, P., Maiberg, L., Rikker, M., Tuuling, L., & Voltein, E. (2006). *Õppematerjal koolieelsete lasteasutuste eesti keele kui teise keele õpetajate põhi- ja täiendkoolituseks*. Tartu: Kirjastus Atlex.
- Laherand, M-L. (2010). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Kirjastus OÜ Sulesepp.
- Lind, E. (1995). *Tööõpetus. Tekstiilitööd. 1.-4. klassile* (lk 18-21). Tallinn: Kirjastus "Koolibri".
- Läänemets, U. (2000). *Õppevara: küsimusi ja kostmisi*. Tallinn: Avita
- Marandi, T. (2007) *Õppematerjalide koostamine*.
https://lepo.it.da.ut.ee/~triinm/Marvi_talvekool_2007jaanuar_kasileht.pdf
- Oll, T. (2009). Kulderknup, E. *Õppe- ja kasvatusgevuse valdkonnad* (lk 74-88). Tartu: Kirjastus Stuudium.
- Pilt, L., Kusmin, M., Plank, T., Villemis, A., Varendi, M., Rogalevitš, V., Rosenberg, A., Kirikal, M., Požogina, M., Dremljuga-Telk, M. 2019. *Juhend kvaliteetse e- kursuse*

- loomiseks. [https://oppevara.edu.ee/ekursus/?
_ga=2.86800600.1736936962.1586341373-960870544.1571740660#ekursus](https://oppevara.edu.ee/ekursus/?_ga=2.86800600.1736936962.1586341373-960870544.1571740660#ekursus)
- Pärnpuu, H. (2019). *Voolimistehnikas tööjuhised õpetajale eelkooliealiste laste loovuse alaoskuste arendamiseks. Publitseerimata bakalaureusetöö*. Tartu Ülikool.
- Rebane, K. (2016). *Näidis-tegevuskonspektid kunstiteoste vaatluste ja vestluste läbiviimiseks 6-7aastaste lastega. Publitseerimata bakalaureusetöö*. Tartu Ülikool.
- Rohmah, K., & Kustiawan, U. (2020, November). *The Improvement of Fine Motor Skills Through Sewing Several Types of Clothing Patterns in Group A Children at Kindergarten Plus Wahidiyah Sukun Malang. In 2nd Early Childhood and Primary Childhood Education (ECPE 2020) (pp. 40-45)*. Atlantis Press.
- Sokk, K., & Soone, O. (1982). *Õmble ise*. Tallinn: kirjastus "Valgus".
- Tsopp, E. (2018). *Näidis-tegevuskonspektid kujundamise õpetamiseks kolmeaastastele lastele. Publitseerimata bakalaureusetöö*. Tartu Ülikool.
- Tuulik, D. (2010). *Väärivillad*
<https://dspace.ttkk.ee/bitstream/handle/20.500.12863/261/vaarisvillad/index.html>
- Vaas, I. (2022). *Kunstitegevused lasteaias*. Tartu: kirjastus Kröösus.
- Vahter, E. (2018) *Changes in visual art education – a challenge for Estonian kindergarten teachers?*, Education 3-13, 46:5, 578-586.
- Villems, A., Kusmin, M., Peets, M-L., Plank, T., Puusaar, M., Pilt, L., Varendi, M., Sutt, E., Kusnets, K., Kampus, E., Marandis, T., Rogalevitš, V. (2012). *Juhend kvaliteetse õpiobjekti loomiseks*. <https://www.digar.ee/arhiiv/nlib-digar:119480>
- Villems, A., Aluoja, L., Pilt, L., Naulainen, M-M., Kusmin, M., Rogalevitš, V., Tokko, U. (2015). *Digitaalse õppematerjali loomise soovitusel. Juhend digitaalse õppematerjali autorile*. <https://oppevara.edu.ee/kvaliteet/>
- Õpikute, töövihikute, tööraamatute ja muu õppekirjanduse riiklikule õppekavale vastavuse kinnitamise tingimused ja kord ning nõuded õpikutele, töövihikutele, tööraamatutele ja muule õppekirjandusele*. (2008). Riigi Teataja. RTL 2007, 80, 1379.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13063327>
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf

Lisa 1 Näidistöö juhendid

Lisa 1.1. Tööjuhend nr 1 „Kodu”

Tehniline oskus (töö liik):	Meisterdamine (lõngatööd)
Õpetaja nimi:	Merilyn Terve
Töö nimi:	Kodu
Laste vanus:	4-5aastased lapsed
Tegevuse eesmärgid:	- Laps harjutab eelpistet; - Laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt.
Töövahendid:	nõel
Materjalid:	kartong, lõng
Ettevalmistavad tegevused:	Õpetaja eeltöö: Õpetaja joonistab kartongile kõnnitee, teeb kõnniteele augud ning laps kleebib alusele maja ja inimese.
Töökäik:	Teema sissejuhatav osa: Laste tähelepanu saamiseks ja tegevuse sissejuhatuses tutvustab õpetaja lastele lõnga ja õmblusnõela, õpitavaid õmbluspisteid ning õmblusnõela ohutusest. - Õpetaja näitab lastele, kuidas hoida nõela käes (terav ots on töö poole ja nõela silm on üleval pool). Käesoleva tegevuse puhul näitab õpetaja lastele pehmet nõela ja räägib sellest. - Õmblusnõel on piklik õhuke tööriist, mis võib olla nii metallist kui ka plastmassist. Nõela üks ots on terav ja teises otsas on nõelasilm, kust saab lõnga või niidi läbi pista. Nõelu võib olla erineva suuruse ja kujuga,

sõltuvalt milliseks kasutamiseks on nad mõeldud.

- Lõng on linast, puuvillast, villast või siidist valmistatud materjal. Villa, millest lõnga tehakse saadakse näiteks lambalt, küülikult, alpakalt ja laamalt (Tuulik, 2010). Sobilik lõnga pikkus õmbluspistete tegemisel on sõrmeotstest kuni küünarnukini.
- Nõela käes hoidmise ajal istutakse rahulikult laua taga, ei vehita ega keerutata ringi.
- Õpetatavad õmbluspisted näidatakse lastele ette, et lapsed näeksid kuidas õpitavaid õmbluspisteid tehakse. Vajadusel kordab õpetaja ühte pistet mitu korda ja veendub, et kõik lapsed nägid, kuidas ta seda pistet tegi (Hapgood, 1892).
- Õpetaja niiditab nõela ja peale seda teeb kas laps ise või õpetaja niidi otsa sõlme.
- Tegevuse alguses asetab õpetaja töö lastele ette ning näitab õmbluspistet oma töö, samal ajal seda selgitades.

Tegevuse käik:

1. Võta kätte niiditatud nõel.
2. Teise kätte võta augustatud kartong.
3. Eelpiste tegemiseks tuleb hoida nõela horisontaalselt ning nõela kanga pealt sisse ja kanga pahemalt poolt välja

	lükates. Eelpistet tehakse paremalt vasakule (Alvarez, 2005).
Kasutatud kirjandus:	• Alvarez, B. (2005). Õmlemisõpik lastele (lk 6-19). AS SINISUKK • Hapgood, O. C. (1892). <i>School Needlework: A Course of Study in Sewing Designed for Use in Schools</i>. Ginn.
Näidis valminud tööst:	 The image shows a child's drawing on a piece of pink paper. It features a large black silhouette of a person or animal with several white circles (polka dots) on its body. Blue lines are drawn across the silhouette, resembling stitching or a path. To the left of the silhouette is a small drawing of a person with blonde hair. To the right is a small drawing of a house with a chimney and a door. A blue, fuzzy object is attached to the right side of the drawing.

Lisa 1.2. Tööjuhend nr 2 „Kaunista lille pilt”

Tehniline oskus:	Meisterdamine (lõngatööd)
Õpetaja nimi:	Merilyn Terve
Töö nimi:	Kaunista lille pilt
Laste vanus:	4-5aastased lapsed
Tegevuse eesmärgid:	- Laps harjutab üleloomispistet. - Laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt.
Töövahendid:	vilditud nõel
Materjalid:	kartong, lõng
Ettevalmistavad tegevused:	Õpetaja eeltöö: Õpetaja lõikab kartongist välja ringi ja teeb ääre lähedale suuremad augud.
Töökäik:	Teema sissejuhatav osa: Laste tähelepanu saamiseks ja tegevuse sissejuhatuses tutvustab õpetaja lastele lõnga ja õmblusnõela, õpitavaid õmbluspisteid ning õmblusnõela ohutusest. Õpetaja näitab lastele, kuidas hoida nõela käes (terav ots on töö poole ja

	nõela silm on üleval pool). Käesoleva tegevuse puhul näitab õpetaja lastele pehmet nõela ja räägib sellest. • Õmblusnõel on piklik õhuke tööriist, mis võib olla nii metallist kui ka plastmassist. Nõela üks ots on terav ja teises otsas on nõelasilm, kust saab lõnga või niidi läbi pista. Nõelu võib olla erineva suuruse ja kujuga, sõltuvalt milliseks kasutamiseks on nad mõeldud. • Lõng on linast, puuvillast, villast või siidist valmistatud materjal. Villa, millest lõnga tehakse saadakse näiteks lambalt, küülikult, alpakalt ja laamalt (Tuulik, 2010). Sobilik lõnga pikkus õmbluspistete tegemisel on sõrmeotstest kuni küünarnukini. • Nõela käes hoidmise ajal istutakse rahulikult laua taga, ei vehita ega keerutata ringi. • Õpetatavad õmbluspistened näidatakse lastele ette, et lapsed näeksid kuidas õpitavaid õmbluspisteid tehakse. Vajadusel kordab õpetaja ühte pistet mitu korda ja veendub, et kõik lapsed nägid, kuidas ta seda pistet tegi (Hapgood, 1892). • Õpetaja niiditab nõela ja peale seda teeb kas laps ise või õpetaja niidi otsa sõlme.
--	---

	• Tegevuse alguses asetab õpetaja töö lastele ette ning näitab õmbluspistet oma töö, samal ajal seda selgitades. Tegevuse käik: • Võta kätte niiditatud nõel. • Teise kätte võta augustatud kartong. • Üleloomispiste tegemiseks tuleb nõel tuua läbi riide, üle serva ja seejärel uuesti tagasi läbi riide (Alvarez, 2005).
Kasutatud kirjandus:	• Alvarez, B. (2005). Õmblemisõpik lastele (lk 6-19). AS SINISUKK • Hapgood, O. C. (1892). <i>School Needlework: A Course of Study in Sewing Designed for Use in Schools</i>. Ginn.
Näidis valminud tööst:	

Lisa 1.3. Tööjuhend nr 3 „Isetehtud kott”

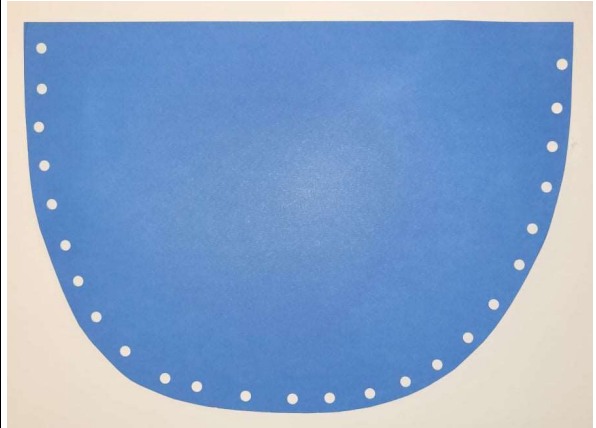
Tehniline oskus:	Meisterdamine (lõngatööd)
Õpetaja nimi:	Merilyn Terve
Töö nimi:	Isetehtud kott
Laste vanus:	6-7aastased lapsed
Tegevuse eesmärgid:	- Laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt. - Laps harjutab kahe eseme kokku õmblemist eelpistega.
Töövahendid:	nõel, pliiatsid, PVA liim.
Materjalid:	kartong, lõng, erinevad kleebitavad kaunistused.
Ettevalmistavad tegevused:	Õpetaja eeltöö: Õpetaja lõikab eelnevalt kartongist välja kaks poolringi (kotiks) ja kaks riba (sangad). Kui poolringid on lõigatud, augustab poolringid kumera osa ulatuses (nii nagu juhendi lõpus oleval pildil on näha). Aukude kohakuti saamiseks võib ka mõõta joonlauaga mõlemale poolringile sama koha peale augud ja siis ükshaaval augustada. NB! Nii alguses kui ka lõpus peavad olema sõlmed ning õpetaja peaks aitama lastel sõlmed liimida kartongi külge kinni, et sõlmed aukudest läbi ei tuleks.
Töökäik:	Teema sissejuhatav osa: Laste tähelepanu saamiseks ja tegevuse sissejuhatuses tutvustab õpetaja lastele lõnga ja õmblusnõela, õpitavaid õmbluspisteid ning õmblusnõela ohutusest.

- Õpetaja näitab lastele, kuidas hoida nõela käes (terav ots on töö poole ja nõela silm on üleval pool).
- Õmblusnõel on piklik õhuke tööriist, mis võib olla nii metallist kui ka plastmassist. Nõela üks ots on terav ja teises otsas on nõelasilm, kust saab lõnga või niidi läbi pista. Nõelu võib olla erineva suuruse ja kujuga, sõltuvalt milliseks kasutamiseks on nad mõeldud.
- Lõng on linast, puuvillast, villast või siidist valmistatud materjal. Villa, millest lõnga tehakse saadakse näiteks lambalt, küülikult, alpakalt ja laamalt (Tuulik, 2010). Sobilik lõnga pikkus õmbluspistete tegemisel on sõrmeotstest kuni küünarnukini.
- Nõela käes hoidmise ajal istutakse rahulikult laua taga, ei vehita ega keerutata ringi.
- Õpetatavad õmbluspisteed näidatakse lastele ette, et lapsed näeksid kuidas õpitavaid õmbluspisteid tehakse. Vajadusel kordab õpetaja ühte pistet mitu korda ja veendub, et kõik lapsed nägid, kuidas ta seda pistet tegi (Hapgood, 1892).
- Õpetaja niiditab nõela ja peale seda teeb kas laps ise või õpetaja niidi otsa sõlme.

- Tegevuse alguses asetab õpetaja töö lastele ette ning näitab õmbluspistet oma töö, samal ajal seda selgitades.

Tegevuse käik:

1. Aseta enda ees olevad poolringid kokku, nii, et augud oleksid kohakuti.

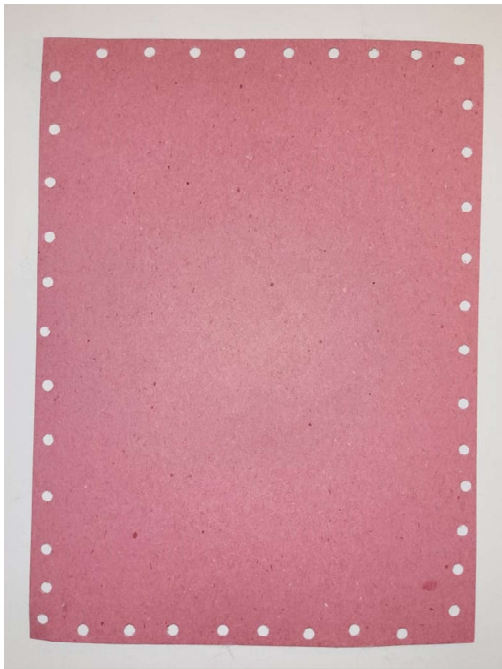
2. Võta nüüd kätte niiditatud nõel.
3. Lükka nõel igast august läbi tehes eelpistet.
4. Eelpiste tegemiseks hoia nõel horisontaalselt ning lükka nõela kartongi pealt sisse ja kartongi pahemalt poolt välja. Eelpistet tehakse paremalt vasakule (Alvarez, 2005).

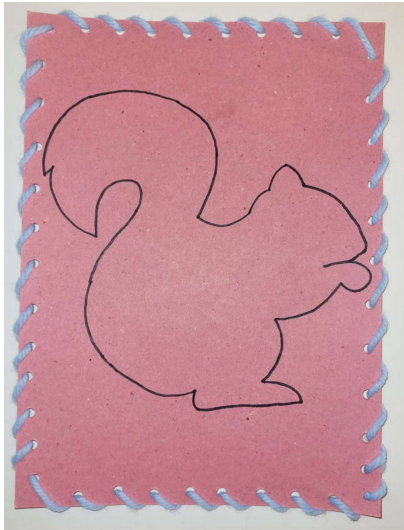
5. (Kui lapsel on koti ääred õmmeldud, annab õpetaja igale lapsele 2 kartongist lõigatud riba) Nüüd võta üks riba ja asetä ühele otsale liimi.

	6. Liimitud ots kleebi poolringi sirge osa külge. 7. Nüüd võta riba teine ots, pane sinna ka liimi ja kleebi poolringi teise otsa juurde. 8. Teise ribaga toimi samamoodi. 9. Viimaseks kaunista kott ära.
Kasutatud kirjandus:	- Alvarez, B. (2005). Õmblemisõpik lastele (lk 6-19). AS SINISUKK - Hapgood, O. C. (1892). <i>School Needlework: A Course of Study in Sewing Designed for Use in Schools</i>. Ginn.
Näidis valminud tööst:	
Tähelepanekud õpetajale:	- Tuleks jälgida, et augud ei tuleks liiga äärde, muidu läheb kartong katki. - Sõlmed tuleks töö taha liimida tugevama liimiga (näiteks PVA), et need läbi aukude lahti ei tuleks.

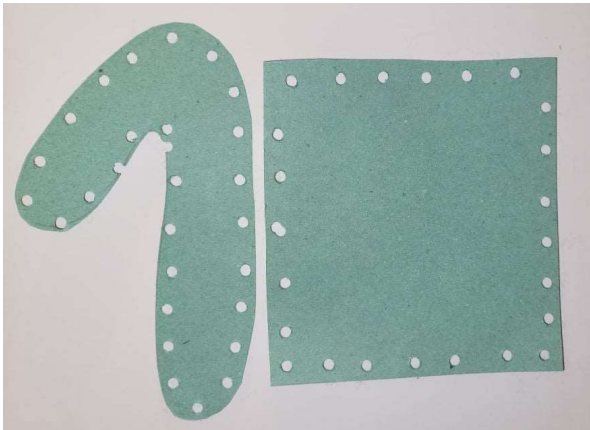
Lisa 1.4. Tööjuhend nr 4 „Pildile raam”

Tehniline oskus:	Meisterdamine (lõngatööd)
Õpetaja nimi:	Merilyn Terve
Töö nimi:	Pildile raam
Laste vanus:	6-7aastased lapsed
Tegevuse eesmärgid:	- Laps harjutab üleloomispistet. - Laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt.
Töövahendid:	nõel, pliiatsid.
Materjalid:	kartong, lõng
Ettevalmistavad tegevused:	Õpetaja eeltöö: Õpetaja augustab kartongi ääred ära.
Töökäik:	Teema sissejuhatav osa: Laste tähelepanu saamiseks ja tegevuse sissejuhatuses tutvustab õpetaja lastele lõnga ja õmblusnõela, õpitavaid õmbluspisteid ning õmblusnõela ohutusest.

- Õpetaja näitab lastele, kuidas hoida nõela käes (terav ots on töö poole ja nõela silm on üleval pool).
- Õmblusnõel on piklik õhuke tööriist, mis võib olla nii metallist kui ka plastmassist. Nõela üks ots on terav ja teises otsas on nõelasilm, kust saab lõnga või niidi läbi pista. Nõelu võib olla erineva suuruse ja kujuga, sõltuvalt milliseks kasutamiseks on nad mõeldud.
- Lõng on linast, puuvillast, villast või siidist valmistatud materjal. Villa, millest lõnga tehakse saadakse näiteks lambalt, küülikult, alpakalt ja laamalt (Tuulik, 2010). Sobilik lõnga pikkus õmbluspistete tegemisel on sõrmeotstest kuni küünarnukini.
- Nõela käes hoidmise ajal istutakse rahulikult laua taga, ei vehita ega keerutata ringi.
- Õpetatavad õmbluspistened näidatakse lastele ette, et lapsed näeksid kuidas õpitavaid õmbluspisteid tehakse. Vajadusel kordab õpetaja ühte pistet mitu korda ja veendub, et kõik lapsed nägid, kuidas ta seda pistet tegi (Hapgood, 1892).
- Õpetaja niiditab nõela.
- Tegevuse alguses asetab õpetaja töö lastele ette ning näitab õmbluspistet oma töö, samal ajal seda selgitades.

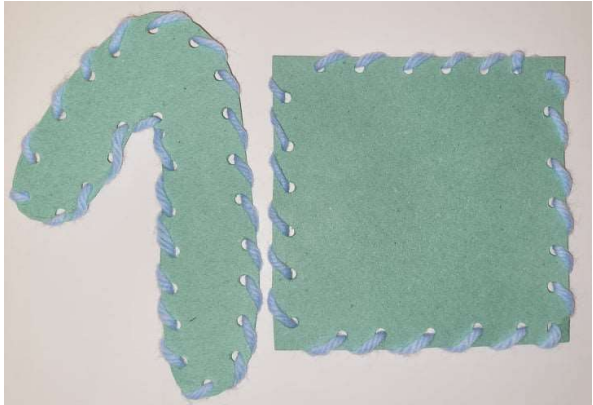
	Tegevuse käik: • Joonista kartongile pilt (See võib olla vastavalt rühmas käsitletavale teemale) • Võta kätte niiditatud nõel. • Teise kätte võtta augustatud kartong. • Tee kartongil olevatest aukudest läbi üleloomispistet. • Üleloomispiste tegemiseks too nõel läbi kartongi, üle serva ja seejärel uuesti tagasi läbi kartongi (Alvarez, 2005).
Kasutatud kirjandus:	• Alvarez, B. (2005). Õmblemisõpik lastele (lk 6-19). AS SINISUKK • Hapgood, O. C. (1892). <i>School Needlework: A Course of Study in Sewing Designed for Use in Schools</i>. Ginn.
Näidis valminud tööst:	
Tähelepanekud õpetajale:	• Tuleks jälgida, et augud ei tuleks liiga kartongi äärde, muidu läheb kartong äärest katki ja sellest läbi ei saa pistet teha.

Lisa 1.5. Tööjuhend nr 5 „Üleloomispiste numbritele”

Tehniline oskus:	Meisterdamine (lõngatööd)
Õpetaja nimi:	Merilyn Terve
Töö nimi:	Üleloomispiste numbritele
Laste vanus:	6-7aastased lapsed
Tegevuse eesmärgid:	- Laps harjutab üleloomispistet. - Laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt.
Töövahendid:	nõel, pliiatsid.
Materjalid:	kartong, lõng
Ettevalmistavad tegevused:	Õpetaja eeltöö: Õpetaja lõikab kartongist numbri või kujundi välja ja augustab ääred ära. Kartongist võib lõigata välja ka mõne looma, vastavalt käsitletavale teemale.
Töökäik	Teema sissejuhatav osa: - Laste tähelepanu saamiseks ja tegevuse sissejuhatuses tutvustab õpetaja lastele lõnga ja õmblusnõela, õpitavaid õmbluspisteid ning õmblusnõela ohutusest. - Õpetaja näitab lastele, kuidas hoida nõela käes (terav ots on töö poole ja nõela silm on üleval pool).

- Õmblusnõel on piklik õhuke tööriist, mis võib olla nii metallist kui ka plastmassist. Nõela üks ots on terav ja teises otsas on nõelasilm, kust saab lõnga või niidi läbi pista. Nõelu võib olla erineva suuruse ja kujuga, sõltuvalt milliseks kasutamiseks on nad mõeldud.
- Lõng on linast, puuvillast, villast või siidist valmistatud materjal. Villa, millest lõnga tehakse saadakse näiteks lambalt, küülikult, alpakalt ja laamalt (Tuulik, 2010). Sobilik lõnga pikkus õmbluspistete tegemisel on sõrmeotstest kuni küünarnukini.
- Nõela käes hoidmise ajal istutakse rahulikult laua taga, ei vehita ega keerutata ringi.
- Õpetatavad õmbluspisteed näidatakse lastele ette, et lapsed näeksid kuidas õpitavaid õmbluspisteid tehakse. Vajadusel kordab õpetaja ühte pistet mitu korda ja veendub, et kõik lapsed nägid, kuidas ta seda pistet tegi (Hapgood, 1892).
- Õpetaja niiditab nõela ja peale seda teeb kas laps ise või õpetaja niidi otsa sõlme.
- Tegevuse alguses asetab õpetaja töö lastele ette ning näitab õmbluspistet oma töö, samal ajal seda selgitades.

Tegevuse käik:

	• Võta kätte niiditatud nõel. • Teise kätte võtta augustatud kartong. • Tee kartongil olevatest aukudest läbi üleloomispistet • Üleloomispiste tegemiseks too nõel läbi kartongi, üle serva ja seejärel uuesti tagasi läbi kartongi (Alvarez, 2005). • Kaunista kartong.
Kasutatud kirjandus:	• Alvarez, B. (2005). Õmblemisõpik lastele (lk 6-19). AS SINISUKK • Hapgood, O. C. (1892). <i>School Needlework: A Course of Study in Sewing Designed for Use in Schools</i>. Ginn.
Näidis valminud tööst:	
Tähelepanekud õpetajale:	• Tuleks jälgida, et augud ei tuleks liiga kartongi äärde, muidu läheb kartong äärest katki ja sellest läbi ei saa pistet teha.

Lisa 2 *Tagasiside tööjuhenditele*

Tagasiside tööjuhenditele

Eesmärk:

Bakalaureusetöö eesmärk on koostada tööjuhendite kogu lasteaia õmblemise õpetamiseks ja parendada seda ekspertide ettepanekutele toetudes.

Uurimisküsimused:

- 1) Mida arvavad eksperdid tööjuhendite sobivuse kohta õmblemise õpetamisel? Vastuse annavad küsimused 1, 7, 9, 11.
- 2) Millised on ekspertide arvamused õmblemise töövõtete sobivuse kohta? Vastuse annab küsimus 10.
- 3) Milliseid ettepanekuid teevad eksperdid tööjuhendite parendamiseks? Vastuse annavad küsimused 2, 3, 4, 5, 6, 8, 12.

Taustaküsimused:

1. Kui kaua olete töötanud lasteaiaõpetajana?

.....

2. Milline haridus Teil on?

.....

3. Millisel määral olete varem kokku puutunud tööjuhenditega õmblemise õpetamiseks?

.....

Küsimused tööjuhendi “Kodu” kohta:

1. Kuidas hindate tööjuhendi loogilist ülesehitust?

.....

.....

2. Millisel määral hindate tööjuhendite selget sõnastust? Kus on vajalik sõnastuse muutmine?

.....
.....
3. Kuidas hindate tööjuhendites olevat teemat sissejuhatavat osa? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....
4. Kuidas hindate tööjuhendi sobilikkust vanuse jaoks, kellele see mõeldud on? Kas tööjuhend on sobilik vastava vanuse jaoks? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....
5. Millisel määral saavutati tööjuhendites seatud eesmärgid? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....
6. Kuivõrd tööjuhendites olevad näidispildid valminud tööst toetavad tööjuhendit? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....
7. Kuidas hindate töövahendite ja materjalide sobivust õmblemise õpetamisel?

.....
.....
8. Kuidas hindate töökäigu arusaadavust ja loogilisust? Millistes kohtades oleks vaja muudatusi teha?

.....
.....
9. Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?

10. Millisel määral sobivad tööjuhendis toodud eelpiste õpetus õmblemise õpetamiseks?

.....

.....

11. Kuidas hindate tööjuhendite sobivust õmblemise õpetamisel? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....

.....

12. Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendites olevad tegevused? Millisedi muudatusi soovitate teha, miks?

.....

.....

Kokkuvõtvad küsimused:

1. Kas kasutaksite antud tööjuhendit ka edaspidi? Miks?

.....

.....

2. Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel, ning kas neid tuleks koostada ka edaspidi?

.....

.....

Küsimused tööjuhendi “Kaunista lille pilt” kohta:

1. Kuidas hindate tööjuhendi loogilist ülesehitust?

.....

.....

2. Millisel määral hindate tööjuhendi selget sõnastust? Kus on vajalik sõnastuse muutmine?

.....

.....

3. Kuidas hindate tööjuhendis olevat teemat sissejuhatavat osa? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

4. Kuidas hindate tööjuhendi sobilikkust vanuse jaoks, kellele see mõeldud on? Kas tööjuhend on sobilik vastava vanuse jaoks? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

5. Millisel määral saavutati tööjuhendis seatud eesmärgid? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

6. Kuivõrd tööjuhendis olevad näidispildid valminud tööst toetavad tööjuhendit? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

7. Kuidas hindate töövahendite ja materjalide sobivust õmblemise õpetamisel?

.....
.....

8. Kuidas hindate töökäigu arusaadavust ja loogilisust? Millistes kohtades oleks vaja muudatusi teha?

.....
.....

9. Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?

.....
.....

10. Millisel määral sobivad tööjuhendis toodud üleloomispiste õpetust õmblemise õpetamiseks?

.....
.....
11. Kuidas hindate tööjuhendi sobivust õmblemise õpetamisel? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....
12. Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendis olevad tegevused? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

Kokkuvõtvad küsimused:

1. Kas kasutaksite antud tööjuhendit ka edaspidi? Miks?

.....
.....
2. Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel, ning kas neid tuleks koostada ka edaspidi?

Küsimused tööjuhendi “Isetehtud kott” kohta:

1. Kuidas hindate tööjuhendi loogilist ülesehitust?

.....
.....
2. Millisel määral hindate tööjuhendi selget sõnastust? Kus on vajalik sõnastuse muutmine?

.....
.....

3. Kuidas hindate tööjuhendis olevat teemat sissejuhatavat osa? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

4. Kuidas hindate tööjuhendi sobilikkust vanuse jaoks, kellele see mõeldud on? Kas tööjuhend on sobilik vastava vanuse jaoks? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

5. Millisel määral saavutati tööjuhendis seatud eesmärgid? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

6. Kuivõrd tööjuhendis olevad näidispildid valminud tööst toetavad tööjuhendit? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

7. Kuidas hindate töövahendite ja materjalide sobivust õmblemise õpetamisel?

.....
.....

8. Kuidas hindate töökäigu arusaadavust ja loogilisust? Millistes kohtades oleks vaja muudatusi teha?

.....
.....

9. Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?

.....
.....

10. Millisel määral sobivad tööjuhendis toodud eelpiste õpetust õmblemise õpetamiseks?

.....
.....
11. Kuidas hindate tööjuhendi sobivust õmblemise õpetamisel? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....
12. Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendites olevad tegevused? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....
Kokkuvõtvad küsimused:

1. Kas kasutaksite antud tööjuhendit ka edaspidi? Miks?

.....
.....
2. Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel, ning kas neid tuleks koostada ka edaspidi?

.....
.....
Küsimused tööjuhendi “Pildile raam” kohta:

1. Kuidas hindate tööjuhendi loogilist ülesehitust?

.....
.....
2. Millisel määral hindate tööjuhendi selget sõnastust? Kus on vajalik sõnastuse muutmine?

.....
.....

3. Kuidas hindate tööjuhendis olevat teemat sissejuhatavat osa? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

4. Kuidas hindate tööjuhendi sobilikkust vanuse jaoks, kellele see mõeldud on? Kas tööjuhend on sobilik vastava vanuse jaoks? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

5. Millisel määral saavutati tööjuhendis seatud eesmärgid? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

6. Kuivõrd tööjuhendis olevad näidispildid valminud tööst toetavad tööjuhendit? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

7. Kuidas hindate töövahendite ja materjalide sobivust sobivust õmbamise õpetamisel?

.....
.....

8. Kuidas hindate töökäigu arusaadavust ja loogilisust? Millistes kohtades oleks vaja muudatusi teha?

.....
.....

9. Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?

.....
.....

10. Millisel määral sobivad tööjuhendites toodud üleloomispiste õpetus õmbamise õpetamiseks?

.....
.....
11. Kuidas hindate tööjuhendi sobivust õmblemise õpetamisel? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....
12. Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendis olevad tegevused? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....
Kokkuvõtvad küsimused:

1. Kas kasutaksite antud tööjuhendit ka edaspidi? Miks?

.....
.....
2. Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel, ning kas neid tuleks koostada ka edaspidi?

.....
.....
Küsimused tööjuhendi “Üleloomispiste numbritele” kohta:

1. Kuidas hindate tööjuhendi loogilist ülesehitust?

.....
.....
2. Millisel määral hindate tööjuhendi selget sõnastust? Kus on vajalik sõnastuse muutmine?

.....
.....

3. Kuidas hindate tööjuhendites olevat teemat sissejuhatavat osa? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

4. Kuidas hindate tööjuhendi sobilikkust vanuse jaoks, kellele see mõeldud on? Kas tööjuhend on sobilik vastava vanuse jaoks? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

5. Millisel määral saavutati tööjuhendis seatud eesmärgid? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

6. Kuivõrd tööjuhendis olevad näidispildid valminud tööst toetavad tööjuhendit? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

7. Kuidas hindate töövahendite ja materjalide sobivust õmblemise õpetamisel?

.....
.....

8. Kuidas hindate töökäigu arusaadavust ja loogilisust? Millistes kohtades oleks vaja muudatusi teha?

.....
.....

9. Kuivõrd on tööjuhend seotud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?

.....
.....

10. Millisel määral sobivad tööjuhendis toodud töövõtted õmblemise õpetamiseks?

.....
.....

11. Kuidas hindate tööjuhendi sobivust õmblemise õpetamisel? Milliseid muudatusi soovitate teha?

.....
.....

12. Kuivõrd motiveerivad olid laste jaoks tööjuhendites olevad tegevused? Milliseid muudatusi soovitate teha, miks?

.....
.....

Kokkuvõtvad küsimused:

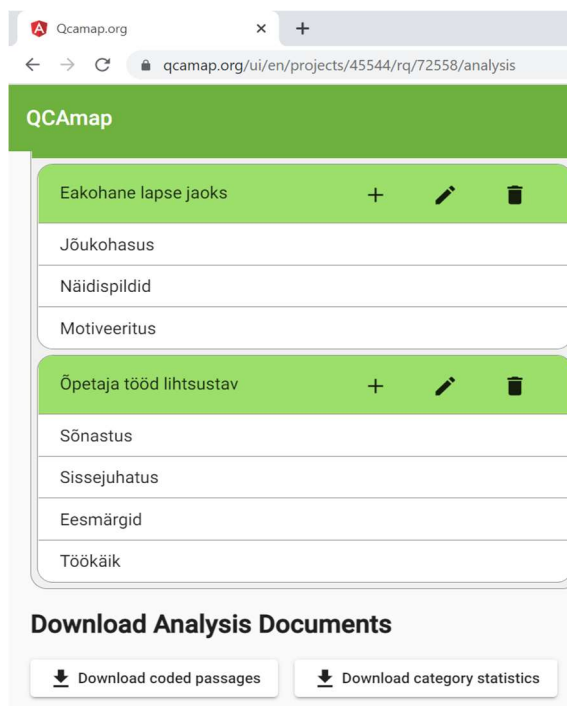
1. Kas kasutaksite antud tööjuhendit ka edaspidi? Miks?

.....
.....

2. Kuidas sellised tööjuhendid aitavad õpetajat õmblemise õpetamisel, ning kas neid tuleks koostada ka edaspidi?

.....
.....

Lisa 3. Näide kategooriatest andmetöötlusprogrammis QCMap

Lisa 4. Näide saadud Exceli tabelist

Milliseid ettepanekuid teevad eksperdid tööjuhendi-MarkedPassages (3).csv - LibreOffice Calc

File Edit View Insert Format Styles Sheet Data Tools Window Help

Liberation Sans 10 B I U A

	A	B	C	D
1	Document	Category	Category Title	Marked Text
2	Tagasiside esimesele tööjuhendile E1.docx	RQ4-1	Sõnastus	Juhendit ei muudaks
3	Tagasiside esimesele tööjuhendile E2.docx	RQ4-1	Sõnastus	Sõnastus selge ning arusaadav
4	Tagasiside esimesele tööjuhendile E3.docx	RQ4-1	Sõnastus	Tööjuhenditel on selge sõnastus
5	Tagasiside esimesele tööjuhendile E1.docx	RQ4-2	Sissejuhatus	Lisaks, et niiditatud nõelal peab nidi otsas olema sõlm.
6	Tagasiside esimesele tööjuhendile E2.docx	RQ4-2	Sissejuhatus	Sissejuhatav osa vajalik ja lihtsustab õpetamist
7	Tagasiside esimesele tööjuhendile E3.docx	RQ4-2	Sissejuhatus	Põhjalik ja arusaadav
8	Tagasiside esimesele tööjuhendile E1.docx	RQ4-3	Jõukohasus	Eelpeiste oli raske 4- 5a
9	Tagasiside esimesele tööjuhendile E2.docx	RQ4-3	Jõukohasus	Sobis 4-5 aastastele lastele
10	Tagasiside esimesele tööjuhendile E3.docx	RQ4-3	Jõukohasus	Katsetas antud tööjuhendit 3.aastaste lastega, kes said sellega hakkama.
11	Tagasiside esimesele tööjuhendile E1.docx	RQ4-4	Eesmärgid	Eesmärgid olid eakohased
12	Tagasiside esimesele tööjuhendile E2.docx	RQ4-4	Eesmärgid	Tegevuse eesmärgid olid püstitatud loogiliselt ja said täidetud.
13	Tagasiside esimesele tööjuhendile E3.docx	RQ4-4	Eesmärgid	Saavutati eesmärgid.
14	Tagasiside esimesele tööjuhendile E1.docx	RQ4-5	Näidisplidid	Materjalide osasse võib lisada – kaunistusmaterjali vabalt valida (või mõne näite)
15	Tagasiside esimesele tööjuhendile E2.docx	RQ4-5	Näidisplidid	Näidisplidide olemasolu aitas aega säästa ja andis ühe idee
16	Tagasiside esimesele tööjuhendile E3.docx	RQ4-5	Näidisplidid	Näidisvahend annab hea ettekujutuse tööst.
17	Tagasiside esimesele tööjuhendile E1.docx	RQ4-6	Töökäik	Pildid aitavad ka lapsel paremini arusaada
18	Tagasiside esimesele tööjuhendile E2.docx	RQ4-6	Töökäik	Töökäik arusaadav ja loogiline
19	Tagasiside esimesele tööjuhendile E3.docx	RQ4-6	Töökäik	Töö käik on arusaadav ja loogiline.
20	Tagasiside esimesele tööjuhendile E1.docx	RQ4-7	Motiveeritus	Lapsed soovisid oma fantaasiat kasutada ja kaunistada.
21	Tagasiside esimesele tööjuhendile E2.docx	RQ4-7	Motiveeritus	Töö pakkus lastele huvi
22	Tagasiside esimesele tööjuhendile E3.docx	RQ4-7	Motiveeritus	Lapsed said aru oeldust ja oskasid selle järgi toimetada.
23				
24				
25				
26				
27				
28				

Sheet 1 of 1 Default English (UK)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Merilyn Terve,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „*Tööjuhendite kogu meisterdamise õmblemisoskuse õpetamiseks 4-7aastaste lastega*”, mille juhendaja on Irja Vaas, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Merilyn Terve

23.05.2022